

MƏDƏNİYYƏT

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin nəşri

Qəzet 1991-ci ilin yanvarından çıxır

“Bizim siyasətimiz hər zaman əməkdaşlığa əsaslanıb”

Xəbər verdiyimiz kimi, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev İsviçrənin Davos şəhərində Dünya İqtisadi Forumunda iştirak edir. Dövlət başçısı forum çərçivəsində bir sıra görüşlər keçirib, dəyirmi masa və panel toplantılarına qatılıb.

Prezident həmçinin Davosda Çinin CGTN televiziya kanalına müsahibə verib. Dövlət başçısı Azərbaycan-Çin münasibətləri, hər iki ölkənin iştirakçısı olduğu irimiyaşlı kommunikasiya layihələri, bu istiqamətdə təşəbbüsləri barədə fikirlərini bölüşüb.

“Bizim siyasətimiz hər zaman, sözün əsl mənasında, əməkdaşlığa əsaslanıb, çünki biz qəti surətdə inanırıq ki, yalnız əməkdaşlıq sayəsində uğur qazana bilərsiniz. Nə qədər çox yardım etsəniz, bir o qədər çox əldə edəcəksiniz”, – deyər İlham Əliyev bildirib.

səh. 2

Xalqın tarixi yaddaşında mənəvi iftixar mənbəyi

Azərbaycandakı dini konfessiyaların rəhbərləri 20 Yanvar faciəsinin ildönümü ilə bağlı bəyanat qəbul ediblər.

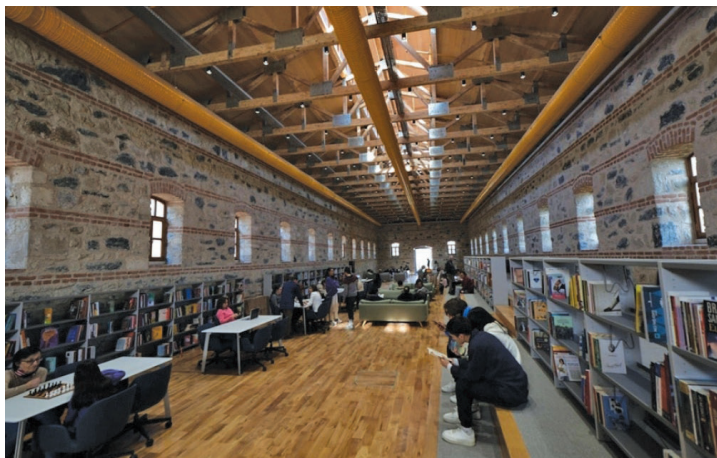
Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin yaydığı bəyanatda bildirilir ki, “Qanlı Yanvar” faciəsi Azərbaycan xalqının tarixi yaddaşına dərin hüzn, eyni zamanda milli qürur, mənəvi iftixar mənbəyi və dövlət müstəqilliyi uğrunda qəhrəmanlıq salnaməsi kimi həkk olunub.

Bəyanatda vurğulanır ki, 20 Yanvar xalqımızın milli müstəqillik, azadlıq uğrunda mübarizəyə hazırlıq ruhunun və yenilməz iradəsinin rəmzidir. Həmin günlərdə sovet ordusunun amansız hərbi təcavüzünə məruz qalan xalqımız diz çökmədi, azadlıq əzmini itirmədi: “Biz”

müstəqilliyə aparan yolun əsasını qoyan 20 Yanvar müstəqil Azərbaycan dövlətinin milli mücadilə tarixinə xalqımızın şərəf və qəhrəmanlıq salnaməsi, milli vəhdət nümunəsi, bu şərəfli yolun ilk mübarizəsi və ilk mənəvi qələbəsi olaraq həkk olundu. Erməni faşistləri tərəfindən işğal olunmuş Vətən torpaqları uğrunda mübarizənin – Birinci Qarabağ müharibəsi, Aprel döyüşləri, Vətən müharibəsinin şəhidləri 20 Yanvar şəhidlərinin uca mənəviyyət yolunun davamçılarıdır”.

davamı səh. 3-də

XVIII əsrə aid kazarma İstanbulun ən böyük kitabxanasına çevrilib

Türkiyənin Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi İstanbulda üç əsrə yaxın tarixi olan hərbi kazarma binasını (qışla) şəhərin ən böyük kütləvi kitabxanasına çevirib.

İstanbulun Əyyubsultan rayonunda yerləşən XVIII əsrə aid tarixi tikili təmir-bərpa və yenidənqurma işlərindən sonra Rami kitabxanası kimi qapılarını ziyarətçilərin üzünə açıb.

Eyni vaxtda 4200 nəfər (oturma tutumu) oxucu-ziyarətçini qəbul etmək imkanı olan binada üç kitabxana, rəqəmsal kitabxana, gənclər kitabxanası, böyüklər üçün kitabxana və müxtəlif ixtisaslaşdırılmış kitabxanalar da daxil olmaqla çoxsaylı bölmələr yaradılıb. Kompleksə 24 saat xidmət göstərən iş və oxu zalları, etüd bölməsi, qrup və fərdi iş zalları da daxildir.

davamı səh. 8-də

20 Yanvar – əbədiyyət yolunun şəfaqi

33 il öncə Vətən, torpaq uğrunda şəhadət yoluna çıxanların ruhu şaddır

1990-cı ilin 20 yanvarı Azərbaycan xalqının qan yaddaşına əbədi həkk olunmuş tarix səhifəsidir. O günü bu gündən 33 il – bir qərinə ayırır. Amma illər illəri, qərinələr qərinələri əvəzləyib əsrlərdə tamamlansa da, o gün əsla unudulmayacaq. Çünki 20 Yanvar, hər şeydən öncə, Azərbaycanın varlığı, suverenliyi ilə bağlı tarixdir və bu dövlət var olduqca onunla birgə yaşayacaq.

33 il öncə Bakıda güllə yağışına tutulan xalq öz torpağını, milli heysiyyətini, Azərbaycanın suverenliyini, ərazi bütövlüyünü qorumaq yağışı ilə ayaqda idi. Bu yağı xalqı ondan iki il əvvəl meydanlara çıxarmışdı. Həmin iki ildə o vaxtın yerli və mərkəzi hakimiyyətləri Ermənistandakı dədə-baba yurdlarından qovulan, Qarabağdakı əzəli torpağına əl uzanan xalqın haqq çağırışına biganə qaldığı üçün Meydan hərəkəti 20 Yanvara gəlib çıxdı...

1990-cı il yanvarın 20-nə keçən gecə sovet herb maşını Ermənistanın Azərbaycana qarşı ərazi iddiasına etiraz edən, Azərbaycanın suveren hüquqlarının müdafiəsinə qalxan xalqımıza qarşı qətləm törətdi. Bu qırğın Azərbaycan xalqını qorxutmaq, sındırmaq, onun milli oyanışını, Vətən torpağı uğrunda mübarizliyini məhv etmək məqsədi daşıyırdı. Amma xalqımız həmin faciənin ağırlığı altında sınımadı, qürurunu itirmədi. Bakı küçələrindəki şəhid qanları milli məfkurəmizin oyanan günəşinin al şəfağına çevrildi.

20 Yanvar Azərbaycan xalqının iradəsinin sarsılmazlığının, mətinliyinin sübutu idi.

1990-cı ilin 20 yanvarında əli-qanlı sovet ordusunun Bakıda dinc əhaliyə qarşı həyata keçirdiyi qırğının 33-cü ildönümü tamam oldu. Hər il olduğu kimi, bu il də Ümumxalq Hüzn Günü münasibətilə faciə qurbanlarının əziz xatirəsinə ehtiram olaraq müxtəlif tədbirlər, anım mərasimləri təşkil edildi.

Tədbirlərdə tariximizə milli qürur və hüzn günü kimi yazılan bu məşum hadisənin səbəbləri, xalqımızın müstəqillik və suverenlik uğrunda mübarizəsini daha da alovlandırması, nəhayət, haqlı mücadilənin öz məqsədinə nail olması – ölkəmizin istiqlaliyyətini əldə etməsi ilə nəticələndiyi bir daha vurğulandı.

Yanvarın 19-da Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə Müslüm Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Akademik Filarmoniyasında “Qara Yanvar” faciəsi

Müstəqil Azərbaycan onun suverenliyi uğrunda canından keçənlərin xatirəsinə ən böyük abidə oldu.

20 Yanvar ilk gündən bizim üçün hüzn və qürur günü olub. Təbii ki, ilk illər hüzn, kədər, acı ağır gəlib, amma bu günün milli ruhumuzda yeri Vətən övladlarının şəhidlik zirvəsi ilə hər zaman yanaşı olub. 20 Yanvardan otuz il sonra, Azərbaycanın sərhədlərini bütöv edən Vətən müharibəsindəki Zəfər bərabər qürur da hüznün önünə keçdi.

1990-cı ilin 20 yanvar gecəsi qanına qəltan edilənlərin gözləri arxada qalmışdı. Çünki şəhadət yoluna çıxarkən adını şüar edib hayqırdıqları Qarabağdan, Vətən torpaqla-

rından nigaran getmişdilər. 2020-ci ilin 44 günü otuz ilin şəhid ruhlarının nigarançılığına da, Qarabağ həsrətinə də son qoydu. Müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə rəşadətli Ordumuzun gerçəyə çevirdiyi “Qarabağ Azərbaycandır” nidəsi, ərazi bütövlüyümüzə bərabər, 1990-cı ilin 20 yanvarına aparan yolun şüarını da tamamladı.

Artıq üçüncü ildir 20 Yanvar şəhidlərinin xatirəsinə Zəfər ruhunda yad edirik. 1990-cı ilin yanvar gecəsi torpağa düşənlərdən bu yana onun uğrunda özünü fəda edən bütün Vətən övladlarının, cəmi şəhidlərin ruhu şaddır. Vətən torpağı şəhidləri ilə ucalır. Vətən sağ olsun...

Şəhidlərin xatirəsinə həsr olunan musiqi axşamı

qurbanlarının xatirəsinə həsr olunmuş anım konserti keçirildi.

Mədəniyyət Nazirliyinin əməkdaşları, mədəniyyət, incəsənət

xadimləri və digər qonaqların iştirak etdiyi musiqi axşamında ilk olaraq şəhidlərin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edildi.

Sonra Üzeyir Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestri (bədi rəhbər və baş dirijor – Xalq artisti Rauf Abdullayev) və Azərbaycan Dövlət Xor Kapellasının (bədi rəhbər və baş dirijor – Xalq artisti Gülbacı İmanova) müşayiətində solistlər Səbinə Əsədova (metso-soprano), Anton Ferştadt (bas-bariton), Əliəhməd İbrahimov (tenor) və Nigar Tağıyeva (soprano) V.A.Motsartın “Rekviyem d-moll K.626” əsərini ifa etdilər.

Anım mərasimində təqdim olunan musiqi əsəri 33 il öncə Azərbaycanın haqq işi uğrunda canından keçən Vətən övladlarının unudulmaz xatirəsinə ehtiramın ifadəsi idi.

“Şuşa üçün də, Türk dünyası üçün də möhtəşəm bir il olacaq”

Məlum olduğu kimi, Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti Təşkilatı – TÜRK-SOY-un qərarı ilə Şuşa şəhəri 2023-cü il üçün “Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı” elan edilib. TÜRKSOY-un baş katibi Sultan Raev bu il Şuşada təşkilatın iştirakı ilə silsilə tədbirlərin keçiriləcəyini bildirdi: “Şuşadakı ənənəvi “Xarıbülül” festivalına yaxından dəstək verəcəyik, xalq sənəti nümunələrini bir araya gətirən tədbirlər planlanıb. Eyni zamanda TÜRKSOY-un “Türk dünyasının rəssamlar toplantısı”, “Türk dünyasının şairlər toplantısı”, “Türk dünyasının fotoqraflar toplantısı”, “Türk dünyasının heykəltəraşlar toplantısı” kimi digər bütün ənənəvi layihələrini də Şuşada gerçəkləşdirəcəyik”.

S.Raev 2023-cü ilin təkə Şuşa üçün deyil, bütün Türk dünyası üçün rəngarəng proqramlarla keçəcəyini də vurğuladı: “Şuşadan daha güllə səsləri gəlməyəcək, musiqi səsləri gələcək. Şuşa çal-çağırılı günlərinə

qayıdıb, Türk dünyasında müxtəlif tədbirlər təşkil etməklə Şuşanın bu ab-havasının harmoniyasını quracağıq. Sözün əsl mənasında, Şuşa üçün də, Türk dünyası üçün də möhtəşəm bir il olacaq”.

Baş katib bildirdi ki, bu il ümumilikdə 200-ə yaxın tədbir nəzərdə tutulub: “Fevral yaxının sonlarında Ankarada türk dövlətlərinin səfirləri və medianın iştirakı ilə tədbirlər proqramımız təqdim olunacaq”.

Milli özünüdərk və milli qürur salnaməsi

Regional mədəniyyət idarələrinin (RMI) tabeliyindəki müəssisələrdə 20 Yanvar – Ümumxalq Hüzn Günü münasibətilə müxtəlif səpkili tədbirlər təşkil olunub. Tədbirlərdə 20 Yanvarın Azərbaycanın yeni tarixində yeri, 1990-cı ilin yanvarında baş verən hadisələrin xalqımızın milli özünüdərkində və milli istiqlal yolunda rolu vurğulanıb, sovet herb maşınının həmin günlərdə dinc əhaliyə qarşı törətdiyi cinayətlərdən ətraflı söz açılıb.

Sabirabad Rayon Mədəniyyət Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə N.Gəncəvi adına 5 nömrəli şəhər tam orta məktəbində “20 Yanvar

şagirdlərin gözü ilə” adlı rəsm sərgisi təşkil edilib. Qeyd olunub ki, sərginin məqsədi 20 Yanvar şəhidlərinin əziz xatirəsinə yad etmək, onların şücaətlərini yeni nəsillərə çatdırmaqdır. Şagirdlər vətənpərvərlik ruhunda şeirlər söyləyiblər, ədəbi-bədii kompozisiya nümayiş olunub.

davamı səh. 4-də

“Aşıqtək sinəmə saz almağım var...”

səh. 2

“Worldchefs” prezidenti Şuşada xüsusi reseptlə yemək hazırlayıb

səh. 4

Kinostudiyada Eldar Quliyevin “yaradıcılıq otağı”

səh. 5

Xəbər verdiyimiz kimi, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev İsveçrənin Davos şəhərində Dünya İqtisadi Forumunda iştirak edir. Dövlət başçısı forum çərçivəsində bir sıra görüşlər keçirib, dəyirmi masa və panel toplantılarına qatılıb.

Yanvarın 17-də Azərbaycan Prezidentinin Niderlandın "Damen Shipyards Group" şirkətinin icraçı direktoru və səhmdarı Arnout Damen, "CISCO" şirkətinin global innovasiyalar üzrə vitse-prezidenti Qay Didrix, "Fortescue Future Industries" şirkətinin sədri Endrü Forest, "The Goldman Sachs Group Inc." şirkətinin global məsələlər üzrə prezidenti Cared Kohen ilə görüşləri olub.

Yanvarın 18-də Prezident İlham Əliyev Davosda "Kromatix SA" şirkətinin baş icraçı direktoru Rafik Hanbali, "Signify" (əvvəlki adı "Philips Lighting") şirkətinin baş icraçı direktoru Erik Rondolat, "Carlsberg Group" şirkətinin prezidenti və baş icraçı direktoru Kes t'-Hart, BP Qrupunun baş icraçı direktoru Bernard Luni ilə görüşüb.

Həmin gün dövlət başçısının Litva Respublikasının Prezidenti Gitanas Nausėda ilə görüşü olub.

Gitanas Nausėda Azərbaycana ödənilməli səfərinə məmnunluqla xatırlayaraq Prezident İlham Əliyevi Litvaya səfərə dəvət edib. Dəvəti məmnunluqla qəbul edən dövlətimizin başçısı litvalı həmkarının ölkəmizə səfərinin ikitərəfli əlaqələrimizin inkişafı baxımından əhəmiyyətini vurğulayıb.

Söhbət əsnasında regional məsələlər, Ermənistan ilə Azərbaycan arasında münasibətlərin normalaşdırılması və sülh müqaviləsi üzrə danışıqlar prosesi, həmçinin Azərbaycan ərazisində Laçın-Xankəndi yolunda baş verən hadisələr barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

Prezident İlham Əliyev Ermənistanın beynəlxalq ictimaiyyəti çaşdırmaq məqsədilə Laçın yolundakı hadisələrlə əlaqədar manipulyasiya ilə məşğul olduğunu, yolun mülki şəxslər və mülki təyinatlı yüklərin keçidi üçün açıq olduğunu, həmçinin Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsinin xətti ilə humanitar yüklərin sərbəst hərəkətinin təmin edildiyini bildirib. Dövlət başçısı Rusiya sülhməramlı qüvvələrinin müvəqqəti yerləşdirildiyi ərazilərimizdə Azərbaycanın təbii sərvətlərinin qanunsuz istismarına son qoyulmasının və kriminal ünsürlərin ərazidən çıxarılmasının vacibliyini diqqətə çatdırıb.

Görüşdə Azərbaycan-Avropa İttifaqı əlaqələri ilə bağlı da fikir mübadiləsi aparılıb. Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişelin dəstəyi ilə təşkil olunan Avropa İttifaqı-Azərbaycan-Ermənistan üçtərəfli formatının Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh gündəliyinin irəliyə aparılması baxımından əhəmiyyəti qeyd edilib.

Yanvarın 18-də Davos Dünya İqtisadi Forumu çərçivəsində "Yeni enerji reallığının istiqamətləndirilməsi" mövzusunda dəyirmi masa keçirilib. Prezident İlham Əliyev dəyirmi masada iştirak edib.

Həmin gün dövlət başçısı BMT-nin Məskunlaşma Proqramının (UN-HABITAT) icraçı direktoru xanım Maimuna Mohd Şərif ilə görüşüb.

Prezident İlham Əliyev xanım Maimuna Mohd Şərif ilə ötən il Bakıda və Ağdamda Milli Şəhərsalma Forumu zamanı keçirdiyi görüşləri xatırlayıb. UN-HABITAT-in icraçı direktoru Azərbaycanın davamlı şəhər planlaşdırılması sahəsində çox yaxşı nəticələrinin olduğunu və bu istiqamətdə fəaliyyətini davam etdirdiyini vurğulayıb.

“Bizim siyasətimiz hər zaman əməkdaşlığa əsaslanıb”

Böyük güclər arasındakı qütbləşmənin gücləndiyi şəraitdə Qoşulmama Hərəkatı alternativ platformaya çevrilir

BMT-nin Məskunlaşma Proqramı ilə Azərbaycan arasında əməkdaşlığın bundan sonra da inkişafı və növbəti Milli Şəhərsalma Forumunun keçirilməsi məsələləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Yanvarın 19-da Prezident İlham Əliyev Davosda "Adani Group" şirkətinin təsisçisi və sədri Qautam Adani, Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankının (AYİB) birinci vitse-prezidenti Yurgen Riçterink ilə görüşüb.

Dövlət başçısının Monteneqronun Baş naziri Dritan Abazović ilə görüşündə iki ölkə arasında dostluq münasibətlərinin olduğu qeyd edilib, turizm, investisiyalar və enerji sahələrində əməkdaşlıq məsələlərinə dair fikir mübadiləsi aparılıb.

Həmin gün Azərbaycan Prezidentinin Davosda Dünya İqtisadi Forumunun sədri Klaus Şvab və Avropa İttifaqının (Aİ) büdcə və administrasiya üzrə komissarı Yohannes Han ilə də görüşləri olub.

Həmin gün İlham Əliyev Davos Dünya İqtisadi Forumu çərçivəsində keçirilən "Avrasiya Orta Dəhlizi: Yoldan magistrala" mövzusunda panel iclasında çıxış edib.

Yanvarın 19-da Azərbaycan Prezidentinin Xorvatiyanın Baş naziri Andrey Plenkovici ilə görüşü də olub.

Prezident İlham Əliyev Davosa səfəri zamanı yanvarın 17-də Çin CBTN (China Global Television Network) televiziya kanalına müsahibə verib. Dövlət başçısı Azərbaycan-Çin münasibətləri, hər iki ölkənin iştirakçısı olduğu irimiqyaslı kommunikasiya layihələri, bu istiqamətdə təşəbbüsləri barədə fikirlərini bölüşüb.

Çinin on il əvvəl irəlilədiyi "Bir kəmə, bir yol" (hazırda Orta Dəhliz) təşəbbüsü haqqında danışan Prezident İlham Əliyev bildirib ki, bu vaxtında irəlilədiyi, indi çox böyük coğrafiyanı əhatə edən müdrik bir təşəbbüs idi: "Azərbaycan bu təşəbbüslə ilk günlərdən fəal şəkildə qoşuldu və biz möv-

cud olmayan infrastruktura investisiya yatırmağa başladıq. Beləliklə, bu illər ərzində, daha dəqiq desək, son 10 il ərzində biz Xəzər dənizində ən böyük ticarət limanlarından birini, bəlkə də ən böyüyünü inşa etdik. Onun yükəşirmə qabiliyyəti 15 milyon tondur və biz onu 25 milyon tona qədər artıracağıq. Biz Xəzər dənizi ilə yükləri daşımaq üçün gəmiqayırma zavodunu inşa etdik.

Biz əsasən dəmiryolu infrastrukturuna investisiya yatırırdıq və bunu təkcə Azərbaycanda yox, regionda da etdik. İndi isə biz bu dəmiryolunu Bakıdan qərb istiqamətində genişləndirmək üçün əlavə sərmayə yatırırıq. Biz bütün digər layihələri – avtomagistralar, hava limanları kimi layihələri də həyata keçirmişik. Beləliklə, açıq dənizə çıxışı olmayan bir ölkə olan Azərbaycan beynəlxalq, logistik və nəqliyyat mərkəzinə çevrildi".

Dövlət başçısı vurğulayıb ki, "Bir kəmə, bir yol" təşəbbüsü müxtəlif marşrutlar, xüsusilə Şimal-Cənub marşrutu üzrə daşımanın fəallaşdırıldı: "Əlbəttə ki, nəqliyyat layihələrinə necə münasibət göstərməsi ölkələrin strategiyasından asılıdır. Bizim üçün bu, iqtisadiyyatımızı şəxələndirmək və neft-qaz gəlirlərindən asılılığımızı azaltmaq üçün əsas amillərdən biri idi. Deyə bilərəm ki, ötən il Azərbaycan ərazisindən tranzit daşımaqlar 75 faiz artıb... Biz müştərkə faydaları görməyi öyrənməliyik. Ərazimizdən nə qədər çox yük keçərsə, bizim bundan bir o qədər çox faydamız olar, bir o qədər də çox iş yerlərimiz olar. Çinin artıq yeni bir dəmiryolu layihəsinin təşəbbüsü ilə çıxış etdiyini və onu artıq başladığını bilərəm – Çin-Qırğızıstan-Özbəkistan. Bu layihə də bizə, Xəzər dənizinə istiqamətlənib. Bu, çox vacib əlavə təchizat marşrutudur. Orta Dəhlizi parlaq gələcəyi var".

Çin televiziyaşının müxbiri Azərbaycan Prezidentinin bulki Davos Forumunun mövzusunda ("Parçalanmış dünyada əməkdaşlıq") və əməkdaşlığın çətin olduğu hazırkı dünyanın çağırışlarına münasibətini də soruşub.

Prezident qeyd edib ki, bəzi ölkələrin ambisiyaları, regionda və ya dünyada bir növ liderlik uğrunda mübarizə, potensialın, öz potensialının düzgün

hesablanmaması, qarşınızdakının, opponentinizin olduğundan aşağı qiymətləndirilməsi etimadsızlığa, gərginliyə və müharibələrə gətirib çıxarır: "Bizim siyasətimiz hər zaman, sözün əsl mənasında, əməkdaşlığa əsaslanıb, çünki biz qəti surətdə inanırıq ki, yalnız əməkdaşlıq sayəsində uğur qazana bilərsiniz. Nə qədər çox yardım etsəniz, bir o qədər çox əldə edə bilərsiniz. Dünya bunun üzərində qurulub".

İlham Əliyev bildirib ki, siyasət və həyat çox oxşardır, çünki siyasət insanlar tərəfindən yürüdüldür: "Bu suala cavab verərkən sizin diqqətinizə çatdırıla bilər ki, bizim dəmiryolu xətləri daha bir misal bizim Qoşulmama Hərəkatının sədri kimi söyləyirəm. Azərbaycan artıq dördüncü ildir ki, Qoşulmama Hərəkatına sədrlik edir. Biz yekdilliklə seçilmiş və bizim sədrliyimiz yekdilliklə daha bir il müddətinə, bu ilin sonuna kimi uzadılıb. Bu müddət ərzində biz, həqiqətən də, nümayiş etdirdik ki, bu hərəkatın səsinin eşidilməyini istəyirik, biz bu hərəkatın dünya arenasında öz yerini tutmağını istəyirik. Çünki böyük güclər arasında qütbləşmə açıq-aşkardır. Böyük güclərin maraqları arasındakı uçurum ola bilsin ki, kiçilməyəcək. Ona görə də faktiki olaraq alternativ kimi yaradılmış, lakin sonradan müəyyən mənada potensialını itirmiş Qoşulmama Hərəkatının böyük potensialı var, çünki ölkələrin bu və ya digər dərəcədə eyni keçmişləri var, eyni problemləri var. Onların eksrəziyyəti müstəmləkə olub və onlar başqalarının əsərləri altında yaşamağın nə demək olduğunu bilirlər.

Biz pandemiya dövründə 80-dən artıq ölkəyə tibbi, humanitar və maliyyə dəstəyi göstərmişik. Biz bunu könüllü olaraq, hər hansı təmənnə güdmədən etdik. Biz, sadəcə, hesab etdik ki, bizim belə imkanımız varsa, bunu etməliyik. 1990-cı illərin əvvəllərində elə dönmə var idi ki, ölkəmizin köməyə ehtiyacı olub. O zaman ölkəmiz yoxsul idi və bir çox sosial problemlərlə üzləşmişdi. Yəni, biz kasıblığın nə olduğunu yaxşı bildiyimiz üçün kömək əlimizi uzatdıq. Bu ideologiya üstünlük təşkil etsə, dünya daha təhlükəsiz olar..."

Azərbaycanla Qırğızıstan arasında diplomatik münasibətlərin 30 ili tamam olur

2023-cü ilin yanvarında Azərbaycan Respublikası ilə Qırğız Respublikası arasında diplomatik münasibətlərin 30 ili tamam olur.

Bu münasibətlə Qırğız Respublikasının Prezidenti Sadirov Japarov Azərbaycan Prezidentinə məktub göndərib.

"Fəxr edirik ki, xalqlarımız arasında çoxəsrlik dostluq, dil, mədəniyyət, din və tarix baxımından yaxınlıq tellərinin möhkəm bünövrəsi üzərində qurulmuş qarşılıqlı münasibətlər dövlətlərarası və diplomatik statusa kəsb edib. Ticarət-iqtisadi, nəqliyyat-logistika və mədəni-humanitar sahələrdə ötən il bizim aprel və oktyabr aylarındakı qarşılıqlı səfərlərimizin yekunlarına əsasən strateji müstəviyə qalxmış siyasi əlaqələrimizin birgə söylərimizlə edilməmiş səviyyəsini yüksək qiymətləndirirəm. Əminəm ki, birgə söylərimiz sayəsində xalqlarımız arasında dostluq münasibətləri bundan sonra da inkişaf edəcək və möhkəmlənəcək, gələcəkdə də ardıcıl xarakter daşıyacaq", – deyər məktubda bildirilir.

Prezident İlham Əliyev də əlamətdar ildönümü ilə bağlı həmkarına məktub ünvanlayıb. Məktubda vurğulanır ki, iki qardaş ölkəni dərin tarixi, mədəni və mənəvi köklər bağlayır: "Otuz il əvvəl bu möhkəm təməllər üzərində qurulmuş dövlətlərarası münasibətlərimizin xüsusən son illərdə yüksələn xətlə inkişaf edərək strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə çatması böyük məmnunluq doğurur. Qarşılıqlı səfərlər, müntəzəm təmaslar, müxtəlif sahələrdə imzalanan sənədlər əməkdaşlığımızın yüksək inkişaf dinamikasından xəbər verir. Xüsusilə də keçən il qardaş ölkələrimizə həyata keçirdiyimiz səfərlər ikitərəfli əlaqələrimizin keyfiyyətə yeni pilləyə qaldırılmasında vacib rol oynamışdır. Sevincdiricidir ki, həm Bakıda, həm də Bişkekə Sizinlə apardığımız müzakirələr, əldə etdiyimiz razılaşmalar və imzaladığımız çoxsaylı mühüm sənədlər Azərbaycan-Qırğızıstan tərəfdaşlığının bütün sahələrdə inkişafına və yeni məzmunla zənginləşməsinə təkan vermişdir".

Ukraynalı jurnalistlər Cəbrayıl və Zəngilanda

Bir qrup ukraynalı jurnalist Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş Cəbrayıl və Zəngilan rayonlarına səfər edib.

Qonaqlar Cəbrayıl rayonu ərazisində, İranla sərhəddəki Xudafərin körpüsündə də çəkiliş ediblər. Onlara otuz ilə yaxın Ermənistanın işğalı dövründə burada həyata keçirilən qeyri-qanuni fəaliyyət haqqında məlumat verilib.

Jurnalistlər "ağıllı kənd" konsepsiyası əsasında yenidən salınmış Zəngilan rayonunun Ağalı kəndinə də gedərək, yaradılan şəraitlə tanış olublar.

Yanvarın 18-də Beynəlxalq Muğam Mərkəzində (BMM) Xalq şairi Zəlimxan Yaqubun (1950-2016) xatirə gecəsi keçirildi.

BMM-in dəstəyi və "Dədə Ələsgər Ocağı" İctimai Birliyinin təşkilatçılığı ilə gerçəkləşən tədbirdə əvvəlcə Zəlimxan Yaqubun həyat və yaradıcılığında bəhs edən videoçarx nümayiş olundu. "Dədə Ələsgər Ocağı" İB-nin sədri, Aşıq Ələsgərin nəticəsi Xətai Ələsgərli qeyd etdi ki, müasir Azərbaycan poeziyasının inkişafında xidmətləri olan yaradıcı insanların xatirəsinin yad edilməsi, yaradıcılıqlarının təbliğ olunması təşkilatın əsas məqsədlərindəndir.

Gecədə Əməkdar artist, bədii qiraətçi Ağalar Bayramov, tənqidçi Əsəd Cahangir, tibb üzrə fəlsəfə doktoru, yazıçı-publist Nağ-

dəli Zamanov, Aşıqlar Birliyinin üzvü, gair Səadət Buta, Yazıçılar Birliyi Quba bölməsinin sədri Ra-

miz Qusarçaylı, Mirvarid Dilbazi Poeziya Məclisinin rəhbəri, şair-publist Güllü Eldar Tomarlı, qi-

“Təəssüf doğurur...”

Azərbaycan XİN Avropa Şurası Nazirlər Komitəsinin sədrinə cavab verib

Yanvarın 19-da İslandiyanın xarici işlər naziri, Avropa Şurası Nazirlər Komitəsinin sədri Tordis Kolbrun Reykfyörd Gilfaddottirin (Thurdrns Kolbrn Reykfyörd Gilfaddottir) Laçın yolu ətrafında yaranmış vəziyyətlə bağlı yerdəki realqları əks etdirməyən bəyanatı təəssüf doğurur.

Bu barədə Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyindən (XİN) bildirilib. Qeyd edilib ki, Azərbaycanın faydalı qazıntı yataqlarının qanunsuz istismarının, onların qeyri-qanuni şəkildə Ermənistanla daşınması və yalnız humanitar məqsədlər üçün nəzərdə tutulmuş Laçın yolundan sui-istifadə hallarının qarşısının alınması tələbi ilə Laçın yolunda dinc etirazlara bu cür münasibət anlaşılan deyil. Azərbaycan ərazisində qeyri-qanuni iqtisadi və hərbi fəaliyyətə qarşı etirazlar Azərbaycan vətəndaşlarının hüququdur və buna hörmətlə yanaşılmalıdır. Bu kimi bəyanatlar bölgədə sülh və əmin-amanlığa

təhə verməməklə yanaşı, gərginliyin artmasına gətirib çıxarır. Azərbaycan XİN mövzu ilə bağlı bundan əvvəlki bəyanatlarını xatırladaraq bir daha diqqətə çatdırır ki, guya Laçın yolunun "bağlanması", bölgədə "humanitar fəlakət" yaranmış vəziyyətlə bağlı yerdəki realqları əks etdirməyən bəyanatı təəssüf doğurur.

dan istifadəsinə mane olmaqla sünü şəkildə humanitar böhran yaratmaq cəhdləri barədə də danışılmaz faktlar mövcuddur.

Avropa Şurası Nazirlər Komitəsinin sədri tərəfindən öz evlərindən köçkün düşmüş yüz minlərlə azərbaycanlının acınacaqlı humanitar vəziyyətinə, beynəlxalq humanitar hüququ açıq şəkildə pozan Ermənistanın hərbi cinayətlərinə, Vətən müharibəsindən sonra 282 azərbaycanlının mina qurbanı olması ilə nəticələnən və Laçın yolundan sui-istifadə ilə ərazilərimizdə 2021-ci il Ermənistan istehsalı minalar yerləşdirilməklə davam edən mina təhdidlərinə münasibət bildirilməməsi də sual doğurur. Bu növbəti dəfə ikili standart və selektiv yanaşmanın göstəricisidir.

raətçi, şair Zöhrə Xəlili Zəlimxan Yaqub yaradıcılığının ideya-bədii xüsusiyyətlərindən söz açıdı, xatirələrini dilə gətirdilər. Şairin bir sıra şeirləri səsləndirildi.

Sonda Z.Yaqubun bacısı Lalə Yaqubova tədbirin təşkilatçılarına və iştirakçılara minnətdarlığını bildirdi.

Xatirə gecəsində xanəndə və aşıqlar Nuriyyə Hüseynova, Zülfiyyə İbadova, Telli Borçalı, Bəhmən Göyçəli, Nəmət Qasımlı, Vaqif Şixəliyev, Təbriz Vəliyev, Nəbi Nağıyev, Avdı Musayev, Rəmin Qarayev Xalq şairinin sözlərinə yazılmış mahnıları və saz havalarını ifa etdilər.

Lalə Azəri

Avropa Şurası Nazirlər Komitəsinin sədrini qərəzsiz olmağa, bölgədə sülh və əmin-amanlığa xələl gətirəcək hərəkətlərdən və açıqlamalardan çəkinməyə çağırırdıq". Xatırladaraq ki, 2022-ci il dekabrın 12-dən Azərbaycanın QHT nümayəndələri, ictimai fəallar və könüllülər Rusiya sülhməramlılarının müvəqqəti nəzarətində olan Laçın-Xankəndi yolunda, Şuşa şəhəri yaxınlığında dinc aksiya keçirirlər. Aksiyanın əsas tələbi Rusiya sülhməramlılarının müvəqqəti nəzarətindəki Azərbaycan ərazilərində ermənilər tərəfindən təbii sərvətlərin qanunsuz istismarına son qoyulması və Azərbaycanın aidiyyəti qurumlarının həmin ərazilərdə monitorinqinə imkan yaradılmasıdır. Yanvarın 20-si dinc aksiyanın 40-ci günüdür.

Milli Kitabxanada 20 Yanvarın ildönümünə həsr olunan tədbir

Azərbaycanın qəhrəman övladları vətənin suverenliyi uğrunda canlarını verdilər. Çıxışlarda o

rən Vətən oğulları Azərbaycanın işğal altındaki torpaqlarını canları-qanları bahasına azad etdilər.

Tədbir zamanı paytaxtın Xətai rayonunun 7 nömrəli orta məktəbi şagirdlərinin ifasında şeirlər səslənib, 20 Yanvarla bağlı sənədli film nümayiş olunub. Uşaqlara kitablar hədiyyə edilib.

Daha sonra tədbir iştirakçıları Milli Kitabxana tərəfindən hazırlanmış elektron məlumat bazası və 20 Yanvar hadisəsinə həsr olunan ənənəvi kitab sərgisi ilə tanış olublar. Sərgidə yanvarın 20-nə keçən gecə baş verən hadisələri əks etdirən kitablar və dövrü mətbuat səhifələrində dərc olunan məqalələr nümayiş edilib.

Vətən övladlarının xatirəsi ürəklərdə əbədi qalacaq

Respublika Uşaq Kitabxanasının 2 sayılı filialı və 265 nömrəli orta məktəbin birgə təşkilatçılığı ilə yanvarın 18-də "Qara Yanvar"ın 33-cü ildönümünə həsr edilmiş "And yerimiz" adlı tədbir keçirilib.

Anım tədbirində Azərbaycanın suverenliyi uğrunda canlarını qurban etmiş Vətən övladları haqqında şagirdlərə məlumat verilib, onların əziz xatirəsinin xalqımızın yaddaşından heç vaxt silinməyəcəyi bildirilib. Qeyd olunub ki, Azərbaycanın müstəqillik

tarixi 33 il əvvəl elə bu gündən başlayıb.

Bakının ən yüksək yerində hər bir azərbaycanlı üçün müqəddəs and yerinə çevrilmiş bir xiyaban var. Bu, 20 Yanvar qurbanlarının və Ermənistanın hərbi təcavüzünə qarşı döyüşlərdə qəhrəmancasına həlak olan oğul və qızlarımızın dəfn edildiyi Şəhidlər xiyabanıdır. Hər il minlərlə insan onların əziz xatirəsini ehtiramla yad etmək üçün buranı ziyarət edir. Nəsillər dəyişəcək, lakin Vətən övladlarının xatirəsi ürəklərdə əbədi yaşayacaq.

Sonra Xətai rayonu 265 nömrəli məktəbin şagirdlərinin ifasında şeirlər səsləndirilib və Respublika Uşaq Kitabxanasının 2 sayılı filialının hazırladığı kitab sərgisinə baxış keçirilib. Sərgidə 20 Yanvar hadisələrini əks etdirən kitablar da yer alıb.

33 il öncə baş verənləri geniş auditoriyaya çatdırmaq üçün...

Xəbər verdiyimiz kimi, "Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC-nin (ASCO) təşəbbüsü əsasında xalqımızın hüzn və qəhrəmanlıq salnaməsi olan 1990-cı ilin 20 yanvar hadisələri və bu hadisələr zamanı şücaət göstərmiş dənizçilərimiz haqqında film çəkilib.

"20 Yanvarda doğulanlar" adlı bədii-sənədli filmin ssenarisi hadisələri iştirakçısı olmuş dənizçilərin açıqlamaları və xatirələri əsasında yazılıb. Həmçinin ssenarinin ərsəyə gəlməsində o dövrün tarixçiləri, peşəkar ssenaristlər və hərbi ekspertlər də yaxından iştirak ediblər.

Ekran işinin əsas qayəsi otuz üç il əvvəl şər qüvvələrə yox deyib, Azərbaycanın müstəqilliyinə canları-qanları bahasına nail olan xalqımızın, o cümlədən dənizçilərimiz göstərdiyi şücaəti geniş auditoriyaya çatdırmaq və gələcək nəsillərə ötürməkdən ibarətdir.

Quruluşçu rejissoru Elxan Cəfərov olan filmin ssenari müəllifləri Lələ Əliyeva, Yavər Rzayev, təsvir rejissorları Gints Berzinş, Nadir Mehdiyev, quruluşçu rəssamı Mamuka Esadze, baş prodüserləri Tural İbrahimov, Mehman Mehdiyev, icraçı prodüseri Aydın Hacıyevdir.

Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondu üzv dövlətlərlə əməkdaşlığı gücləndirir

Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondunun prezidenti Günay Əfəndiyeva Ankaraya səfəri çərçivəsində Türkiyənin bir sıra qurumlarında görüşlər keçirib.

Türk Əməkdaşlıq və Koordinasiya Agentliyinin (TİKA) başqanı Sərkən Kaya-

lar ilə görüşdə Günay Əfəndiyeva rəhbərlik etdiyi təşkilatın türk xalqlarının qədim mədəni-mənəvi dəyərlərini qorunması, beynəlxalq miqyasda tanınması və gələcək

nəsillərə ötürülməsi üzrə fəaliyyətindən söz açıb. Fondun türk dövlətləri ilə yanaşı, digər ölkələrdə də həyata keçirdiyi layihələr haqqında məlumat verilib.

TİKA başqanı Sərkən Kayalar fondun türk dövlətlərinə məxsus zəngin mədəniyyətin təbliği yönündə fəaliyyətini yüksək qiymətləndirib və bu istiqamətdə əməkdaşlığa hazır olduğunu bildirib.

Günay Əfəndiyeva Türkiyə Ali Təhsil Şurasının (YÖK) rəhbəri Erol Özvarla görüşündə ümumtürk mədəni irsinin dərinəndən öyrənilməsi və tanınması yönündə ayrı-ayrı ölkələrin elm, ali təhsil müəssisələri ilə əlaqələrdə böyük önəm verdiklərini vurğulayıb. Bu xüsusda Türkiyənin Bursa Ulu-dağ Universiteti ilə də memorandum imzalandığı diqqətə çatdırılıb.

Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti və İrsi Fondunun həyata keçirdiyi layihələri təqdir edən Erol Özvar ümumtürk dəyərlərinin öyrənilməsi və araşdırılmasına maarif ocaqlarının cəlb olunmasını yüksək qiymətləndirib, bu istiqamətdə təşkilat ilə ortaq işbirliyinin önəminə toxunub.

ləri" interaktiv xəritələri, "Şuşalı musiqiçilərin qızıl nəsl" adlı infoqrafika hazırlanıb.

Tədbirdə sənətsünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru Nigar Axundova, digər çıxış edənlər layihə ilə bağlı fikirlərini bölüşüblər.

"Mədəniyyət kodu – Şuşa"

Layihə Musiqi Mədəniyyəti Dövlət Muzeyində təqdim olunub

Azərbaycan Musiqi Mədəniyyəti Dövlət Muzeyi "Musiqi həvəskarları klubu"nun yeni ildə ilk tədbiri 2023-cü ildə Şuşa şəhərinin "Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı" elan edilməsinə həsr olunub.

Yanvarın 18-də muzeydə "Mədəniyyət kodu – Şuşa" adlı lonqrid layihəsinin təqdimatı olub. Layihə ötən il QHT-lərə Dövlət Dəstəyi Agentliyinin qrantı hesabına "İctimaiyyətlə Əlaqələrin İnkişafına Kömək" İctimai Birliyi tərəfindən həyata keçirilib.

Muzeyin direktoru Əməkdar mədəniyyət işçisi Alla Bayramovanın giriş sözündən

sonra muzeyin nəzdində fəaliyyət göstərən Qədim musiqi alətləri ansamblının solisti, Əməkdar artist Nuriyyə Hüseynova və Bülbül adına Orta İxtisas Musiqi Məktəbi müəllimlərinin ifalarında musiqi proqramı təqdim olunub.

Sonra ictimai birliyin sədri, Bakı Slavyan Universitetinin professoru Şəlalə Həsənova layihə haqqında məlumat verib. Bildirib ki, yeni media məhsulu olan lonqrid Şuşanın zəngin mədəniyyətinin yığcam mətnlər, foto-lar, videoçarxlar və musiqi kompozisiyaları ilə məcmu halda təqdimatıdır. Layihə üzrə "Şuşa məhəllələri", "Qarabağ ərazisində alban kilsə-

Xalqın tarixi yaddaşında mənəvi iftixar mənbəyi

əvvəlki səh. 1-də

Bəyanatda diqqətə çatdırılır ki, multikultural Azərbaycanın müstəqil dövlətçiliyi, ərazi bütövlüyü uğrunda şəhid olmuşlar sırasında müxtəlif din və millətlərə mənsub vətəndaşlarımız vardır. 20 Yanvarda, Vətən müharibəsində Azərbaycanın müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda ölkədəki xristianlar, yəhudilər, digər millət və din mənsubları Azərbaycan xalqı ilə birgə mübarizə meydanında olmuşlar. Çoxmillətli, çoxkonfessiyalı Azərbaycan cəmiyyəti Vətən uğrunda canından keçən Mübarizlərlə bərabər, Aqarunovlar, Yakovlevlər, Polovinkolar, Senyuşkinlər, habelə Larisa, Yefimçev, Meeroviç kimi rus, yəhudi, ukraynalı və digər millətləri təmsil edən qəhrəman övladları ilə də fəxr edir. Şəhidlik imanının, əqidə və əmal uğrunda mübarizənin ən yüksək zirvəsidir.

Bəyanatı Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin sədri Şeyxülislam Allahşükür Paşazadə, Roma Katolik Kilsəsinin Azərbaycandakı apostol prefekturasının ordinarisi Yepiskop Vladimir Fekete, Rus Pravoslav Kilsəsinin Bakı və Azərbaycan Yeparxiyasının katibi Arximandrit Aleksey Nikonorov, Bakıdakı Avropa yəhudiləri icmasının rəhbəri Melih Yevdayev, Bakıdakı Avropa yəhudiləri icmasının rəhbəri Aleksandr Şarovski, Albaniya xristian dini icmasının sədri Robert Mobilii imzalayıblar.

Şəhidlərin xatirəsi Əlyazmalar İnstitutunda da yad olunub

Yanvarın 19-da AMEA Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutunda 20 Yanvar – Ümumxalq Hüzn Günü'nə həsr olunan tədbir keçirilib.

Tədbirdə çıxış edən institutun direktoru akademik Teymur Kərimli 20 Yanvarın Azərbaycan tarixindəki yerindən söz açıb. Bildirib ki, 33 il öncə Bakıda törədilən bu qırğın sovet imperiyasının Azərbaycan xalqına qarşı məqsədli siyasətinin tərkib hissəsi idi. Vurğulanıb ki, 20 Yanvar nəticə etibarilə Azərbaycan xalqının müstəqillik uğrunda apardığı mübarizənin zirvəsi oldu.

Anım tədbirində daha sonra institutun icraçı direktoru Paşa Kərimov, əməkdaşlardan elmi katib Əzizə Nəcəfov, baş elmi işçi Tahirə Həsənzadə, şöbə müdiri Əkrəm Bağirov, böyük elmi işçi Novruz Bəkirov çıxış ediblər. "20 Yanvar tariximizin qürur səhifəsidir" mövzusunda kitab sərgisinə baxış keçirilib.

Milli Xalça Muzeyində "Yaşayan sevgi"

Yanvarın 17-də Azərbaycan Milli Xalça Muzeyində "Yaşayan sevgi" adlı tədbir keçirilib.

Azərbaycan tarixinə hüzn və qürur səhifəsi kimi yazılan 1990-cı ilin 20 Yanvarına həsr olunan tədbirdə bu günün xalqımızın müstəqillik mücadiləsində müstəsna yeri olduğu vurğulanıb.

33 il öncə

Bakıda dinc,

əliyalın insan-

ların üzərinə

yeridilən sovet

ordu birləşmə-

lərinin, zirehli

texnikaların

qarşısından

çəkilməyən,

ölkəmizin

suverenliyi və

ərazi bütövlü-

yü uğrunda canından keçən Vətən övladlarının dastana çevrilən

qəhrəmanlığından bəhs edilib.

İstiqlal Muzeyində sərgi

Xalqımızın tarixinə qəhrəmanlıq səhifəsi kimi daxil olan 20 Yanvarın 33-cü ildönümü ilə əlaqədar yanvarın 18-də Azərbaycan İstiqlal Muzeyində "Unutmadıq, xatırladıq, yaşadıq!" adlı sərgi açılıb.

Tədbirdə

Azərbaycan

xalqının milli

oyanışından,

azadlıq və

müstəqillik mü-

cadiləsindən

bəhs edilib.

"Aytam"

Uşaqların Mə-

dəni Maariflə-

ndirilməsi İcti-

mai Birliyinin

və Respublika Uşaq-Gənclər İnkişaf Mərkəzinin istedadlı üzvləri

tərəfindən ədəbi-bədii kompozisiyalar təqdim edilib.

Sonda tədbir iştirakçıları muzeyin fondlarından qorunub saxlanı-

lan, şəhidlərə məxsus şəxsi əşyaların nümayiş olunduğu sərgi ilə

tanış olublar.

Üzeyir bəyin evində anım tədbiri

Keçmiş sovet dövlətinin hərbi maşınının 1990-cı ilin 20 yanvar gecəsi Bakıda həyata keçirdiyi qırğın insanlıq əleyhinə ən ağır cinayətlərdən biri kimi baş verən qırğın əsərləri qalacaq. Həmin gecə Azərbaycanın suverenliyi uğrunda şəhadətə yürüyənlərin əbədi məkanı – Şəhidlər xiyabanı hər bir azərbaycanlı üçün müqəddəs and yerinə çevrilib. Nəsillər dəyişəcək, lakin Vətən oğullarının xatirəsi ürəklərdə əbədi yaşayacaq.

Yanvarın 19-da Üzeyir Hacıbəylinin Ev-Muzeyində 20 Yanvarın 33-cü ildönümü ilə bağlı anım tədbirində bu fikirlər bir daha vurğulanıb. Muzeyin direktoru Sərdar Fərəcovun, muzey əməkdaşlarının çıxışları dinlənilib, 20 Yanvara həsr olunmuş sənədli film nümayiş etdirilib.

"Unutmayaq, unutdurmayaq!"

Yanvarın 19-da Leopold və Mstislav Rostropoviçlərin Ev-Muzeyində Abdulla Şaiqin Mənzil-Muzeyi ilə birlikdə 20 Yanvar hadisələrinin 33-cü ildönümünə həsr olunmuş "Unutmayaq, unutdurmayaq!" adlı tədbir keçirilib. Tədbirdə muzeylərin əməkdaşları, Zərifə Əliyeva adına liseyin müəllimi və şagird kollektivi iştirak ediblər.

L. və M.Rost-

ropoviçlərin

Ev-Muzeyinin

icraçı rəhbəri

Günay Əliyə-

va 1990-cı ilin

20 yanvar tarixində

sovet ordu hissələrinin

xalqımıza qarşı

həyata keçirdiyi hərbi

cinayətlərdən

danışıb. Qeyd olunub ki, dünya şöhrətli musiqiçi Mstislav Rostropoviç (1927-2007) xalqımızın başına gətirilən bəlalara biganə qalmayıb, doğma şəhəri Bakıya hər gəlişində Şəhidlər xiyabanı və qaçqın düşərgələrini davamlı ziyarət edib.

Abdulla Şaiqin Mənzil-Muzeyinin direktoru Ülker Talıbzadə "Qara Yanvar" hadisələrinin şahidi kimi xatirələrini bölüşüb: "Bu gün biz 20 Yanvar hadisələrinə həsr olunmuş tədbiri həm də ruh yüksəkliyi ilə qeyd edirik. Çünki Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə şanlı Ordumuz torpaqlarımızı düşmən tapdığından azad edib. Lakin biz xalqımızın başına gətirilən bəlaları, şəhidlərimizi heç vaxt unutmamalıyıq".

Tədbirin bədii hissəsində Abdulla Şaiqin Mənzil-Muzeyinin nəzdində fəaliyyət göstərən "Vətən" yaradıcılıq dərnəyinin üzvləri tərəfindən 20 Yanvar şəhidləri İlham və Fərizənin nakam ailə həyatına həsr olunan "Bir eşq hekayəsi" adlı poetik kompozisiya nümayiş etdirilib, vətənpərvərlik ruhlu şeirlər səsləndirilib.

Sonda Rostropoviçlərin ev-muzeyi tərəfindən "Vətən" yaradıcılıq dərnəyinin üzvlərinə təşəkkürnamələr təqdim edilib.

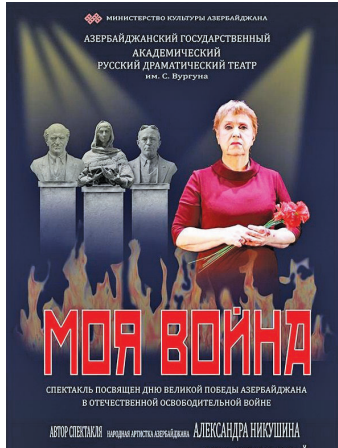

Rus Dram Teatrında "Mənim savaşım"

Yanvarın 20-də Azərbaycan Dövlət Akademik Rus Dram Teatrının səhnəsində Xalq artisti Aleksandra Nikuşinin "Mənim savaşım" adlı monotamaşası təqdim olunacaq. Səhnə əsərinin nümayişi Azərbaycan tarixinin hüzn və qürur səhifəsi olan 20 Yanvarın 33-cü ildönümünə ithaf edilib.

Monotamaşa Aleksandra Nikuşinin müəllifi olduğu şeirlər – "Bu, mənim də savaşım" adlı poetik silsilə əsasında səhnələşdirilib.

2021-ci ildə, Azərbaycanın Vətən müharibəsində tarixi Zəfərinin ildönümü münasibətilə hazırlanan səhnə əsərinin quruluşçu rejissor Xalq artisti Aleksandr Şarovski, musiqi tərtibatçısı Əməkdar mədəniyyət işçisi Vladimir Neverov, geyim üzrə rəssamı Əməkdar mədəniyyət işçisi Olqa Abbasova, dekorasiya üzrə rəssamı Əməkdar mədəniyyət işçisi Aleksandr Fyodorovdur.

əvvəli səh. 1-də

Şirvan şəhərindəki Heydər Əliyev Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə B.Aslanov adına 16 sayılı tam orta məktəbdə keçirilən “Şəhidlər vüqarımız, qürurumuzdur!” mövzusunda tarix dərində 20 Yanvar haqqında sənədli film göstərilib. Şəhər Mədəniyyət Mərkəzində isə rejissor-senarist Firuzəxanım Abbasovanın hazırladığı “Qana döən qərənfillər” adlı tamaşa nümayiş olunub. Səhnə əsərində sovet ordusunun Bakıda törətdiyi qətlə və buna zəmin yaradan hadisələr əks olunub.

Saatlı Dövlət Rəsm Qalereyasında təşkil olunan anım tədbirində “20 Yanvar qan yaddaşımızdır!” adlı rəsm sərgisi nümayiş etdirilib.

Sumqayıt RMİ. Sumqayıtın Tarixi Muzeyi və şəhər Nəriman Nərimanov adına Mədəniyyət Mərkəzinin “Dostluq” Mədəniyyət evinin birgə təşkilatçılığı ilə “Qara Yanvar”ın 33-cü ildönümü ilə əlaqədar anım tədbiri keçirilib. Qeyd olunub ki, bu tarix həm şəhidlərin anım günü, həm də Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizə aparan xalqımızın birlik, fəxr və şərəf günüdür. Çıxışlardan sonra qonaqlar faciə qurbanlarının muzeyin fondunda mühafizə olunan fotosəkillər və rəsm sərgisinə baxıblar.

Sumqayıt MKS S.Vurğun adına Mərkəzi Kitabxanasının Uşaq şöbəsi 5 nömrəli orta məktəbin müəllim və şagirdlərinin iştirakı ilə “Şəhid anılar, Vətən tanınar” adlı tədbir təşkil edib.

İsmayılı RMİ. Qəbələ Rayon Mədəniyyət Mərkəzində “20 Yanvar həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında Ümummilli lider Heydər Əliyevin rolu” mövzusunda tədbir keçirilib. Çıxışlarda Ulu öndərin dövlətimiz, xalqımız qarşısındakı xidmətlərindən danışılıb.

Qeyd olunub ki, Ümummilli lider 20 Yanvar faciəsini xalqımıza qarşı törədilmiş bəşəri cinayət adlandırır. Mehriban Heydər Əliyevin iradəsi ilə 20 Yanvar faciəsi öz siyasi-hüquqi qiymətini alıb.

Şamaxı Heydər Əliyev Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə rayon Mədəniyyət Mərkəzində keçirilən tədbirdə şagirdlərin ifasında kompozisiya nümayiş olunub.

Şəki RMİ. Şəki Şəhər Heydər Əliyev Mərkəzində keçirilən tədbirdə 1990-cı ilin 20 yanvarında sovet ordusunun xalqımıza qarşı təcavüzündən söz açılıb. M.F.Axundzadə adına Şəki Şəhər Mədəniyyət Mərkəzində keçirilən anım tədbirində çıxış edənlər də həmin məşum gecədə baş verənlər haqqında danışılıb. 20 Yanvar hadisələrini əks etdirən videomaterial nümayiş olunub.

Qax rayon MKS-nin Ağçay kənd kitabxanasında “Həm hüzn, həm də qürur günümüzdə” adlı tədbir təşkil olunub. Çıxışlarda 20 Yanvarın Azərbaycan xalqının tarixində, sadəcə, acı ilə xatırlanacaq bir gün kimi deyil, eyni zamanda xalqımızın şan və şərəf günü olduğu vurğulanıb. Sonda tədbir iştirakçıları “Azadlığa gedən yolun zirvəsi” adlı filmi izləyiblər.

Oğuz Rayon Heydər Əliyev Mərkəzində “Azərbaycanın qəhrəmanlıq və qürur günü” başlığı altında keçirilən tədbirdə 20 Yanvar faciəsindən behs edən

videoçarx və “Qan yaddaşımız” adlı sərgi nümayiş olunub.

Ağcabədi RMİ. Ağcabədi rayon Hüsülü kənd Uşaq musiqi məktəbində keçirilən anım tədbirində çıxış edənlər Vətən övladlarının əliqanlı sovet ordusunun qarşısında mətin dayanması, milli azadlıq və suverenlik uğrunda canından keçməyə hazır olduqlarını sübuta yetirdiklərini diqqətə çatdırıblar.

Ağdam Rayon Heydər Əliyev Mərkəzində keçirilən tədbirdə 20 Yanvar faciəsinə həsr olunmuş film nümayiş etdirilib.

Biləsuvar RMİ. Biləsuvar Rayon Heydər Əliyev Mərkəzində “20 Yanvar faciəsi tariximizin şərəf və qəhrəmanlıq səhifəsidir” mövzusunda tədbir keçirilib. Əv-

vəlcə gənc rəssamların əl işlərindən ibarət sərgiyə baxış olub. Çıxış edənlər faciənin başvermə səbəbləri, xalqımızın milli ruh və mübarizə əznindən, Ulu öndər Heydər Əliyevin hadisələrə siyasi-hüquqi qiymət verməsindən, müzəffər Ali Baş Komandan İl-

ham Əliyevin rəhbərliyi altında 44 günlük Vətən müharibəsindəki Qələbədə gənclərin qəhrəmanlığından söz açıblar. Sonda “Qanları ilə azadlıq dastanı yazanlar” adlı videoçarx nümayiş etdirilib.

Ağdaş RMİ. Zərdab Rayon Heydər Əliyev Mərkəzi və GİKM Zərdab nümayəndəliyinin birgə təşkilatçılığı ilə “20 Yanvar hadisələrinə ilk hüquqi qiymətin verilməsi Heydər Əliyevin siyasi iradəsinin nəticəsidir” mövzusunda tədbir keçirilib.

dəmək üzvlərinin mövzu ilə bağlı rəsm əsərləri nümayiş etdirilib.

Kürdəmir RMİ. Kürdəmir Rayon Heydər Əliyev Mərkəzində keçirilən tədbirdə vurğulanıb ki, sovet rejimi 20 Yanvarda xalqımızın iradəsinə qanlı boğmağa çalışsa da, azadlıq və suverenlik uğrunda mübarizənin yeni mərhələyə keçməsi o zaman SSRİ rəhbərliyindən istefaya göndərilən və xüsusi təzyiq altında Moskvada yaşayan Heydər Əliyevin bu prosesə fəal qoşulmasından sonra xüsusi vüsət alıb.

Gəncə RMİ. Gəncə şəhər MKS-nin 2 sayılı kitabxana filialı “Qan yaddaşımız” adlı tədbir keçirib. 20 Yanvar şəhidlərinin əziz xatirəsi bir dəqiqlik sükutla yad edildikdən sonra “Qara Yanvar”a həsr olunan rəsm və “Hüzn və şərəf günü” adlı kitab sərgiləri nümayiş olunub.

Goranboy Rayon Mədəniyyət Mərkəzində “Zəfərimizin ilk qaranquşları” adlı konfrans keçirilib. “20 Yanvar – qan yaddaşı” adlı videoçarx nümayiş olunub. Tədbir iştirakçıları “Milli iradəmizin zə-

Qazax Rayon Mərkəzi Kitabxanasında təşkil edilən tədbirdə “Qanları ilə azadlıq dastanı yazanlar – 20 Yanvar şəhidləri” adlı videoçarx nümayiş olunub.

Qazax Dövlət Rəsm Qalereyasında keçirilən anım tədbirində isə

fər çaldığı gün!” başlıqlı kitab və rəsm sərgisi ilə tanış olublar.

Regional idarənin tabeliyindəki digər mədəniyyət müəssisələrində də 20 Yanvara həsr olunan anım tədbirləri təşkil edilib.

Masallı RMİ. Masallı Rayon Mərkəzi Kitabxanasında “20 Yanvar – Zəfərə aparan yol” mövzusunda tədbir keçirilib. Qeyd olunub ki, 20 Yanvar faciəsi xalqımızın azadlıq mübarizəsinin rəmzidir. Azərbaycan xalqı bu mübarizədə qəhrəmanlıq göstərmiş oğul və qızlarının şücaətini daim yüksək qiymətləndirir, onların ruhuna ehtiram göstərir və xatirəsinə ni hər zaman uca tutur.

Nizami Gəncəvi adına Masallı Rayon Mədəniyyət Mərkəzində “Qisas” adlı ədəbi-bədii kompozisiya təqdim edilib. Masallı Xalq teatrının rejissoru Cəmaləddin Əliyevin quruluş verdiyi səhnə işində Masallı Dövlət Regional Kollecinin tələbələri iştirak ediblər.

Yardımlı Rayon Mərkəzi Kitabxanasında şəhər 1 sayılı tam orta məktəbin şagirdlərinin iştirakı ilə keçirilən anım tədbirində 20 Yanvar faciəsini əks etdirən fotostend və kitab sərgisi nümayiş etdirilib.

Cəlilabad Dövlət Rəsm Qalereyası və 4 sayılı şəhər klubunun birgə təşkilatçılığı ilə sərgi keçirilib. Sərgidə şəhər 1, 2, 7 və 8 sayılı məktəblərdən şagirdlərin əl işləri təqdim olunub.

Xaçmaz RMİ. Xaçmaz Rayon Mərkəzi Kitabxanasının oxu zalında təşkil olunan “İstiqal tariximizin şəhidlik zirvəsi” adlı anım tədbirində kitabxananın fəal oxucuları 20 Yanvar faciəsinə həsr olunmuş şeirlər söyləyiblər.

Quba Rayon Heydər Əliyev Mərkəzi, rayon İcra Hakimiyyəti və Gənclərin İnkişaf və Karyera Mərkəzi Quba nümayəndəliyinin birgə təşkilatçılığı ilə keçirilən tədbirdə “Qanlı Yanvar” filmi nümayiş olunub, qonaqlar sərgiyə baxıblar.

Quba rayon MKS-nin Mərkəzi Kitabxanası Uşaq şöbəsinin təşkilatçılığı ilə “Heydər Əliyev və 20 Yanvar həqiqətləri” adlı rəsm və kitab sərgisi keçirilib.

Hazırladı: N.Məmmədli

Azadlığın doğum günü — 20 Yanvar

Hər şeyin bir başlanğıcı var. 70 il uyuduğu siyasi qəflətdən ayılmış xalq əzəbli, keşməkeşli, eləcə də şərəfli bir yolun başlanğıcında idi. Onu nə vahiməli tankların səsi, nə gəcənin düzenini pozan güllə yağışı, nə də artıq əldən düşmüş, son nəfəsini verən imperiyanın qəzəbi qorxudurdu. Bu xalq onda bir yumruq kimi birləşməyin nə olduğunu anladı, uşağından, qocasından, qadından asılı olmayaraq bir amala susadı – Azadlıq. O şaxtılı yanvar gecəsi müstəqillik, öz taleyini özü həll etmək iqtidarında olmaq istəyi çıxartdı insanları küçələrə. Əliyalın, silahsız insanlar doğma şəhəri sinələri ilə, əlləri ilə imperiya quzğunlarından qorumağa çalışdı.

70 il inanmışdı o imperiyaya, onun Qızıl Ordusuna. Amma bu sehr bir gecədə yox oldu. Keçmiş Sovet Ordusunun 1990-cı il yanvarın 20-nə keçən gecə Azərbaycan xalqına qarşı həyata keçirdiyi hərbi təcavüz insanlığa qarşı törədilmiş ən ağır cinayətlərdən biri kimi tarixin səhifəsinə yazıldı. Bakıya yeridilmiş orduya xüsusi tapşırıq verilmiş və bu tapşırıq qəddarlıq və vəhşiliklə həyata keçirilmişdi. İlk o gecə anladı bu millət tarixi gerçəyi. 70 il onu “böyük qardaş” iddiası ilə mən-gənədə saxlamış Sovet İttifaqı xalqın azadlıq səsinə silah gücünə boğurdu...

20 Yanvardan bir yol aldı Azərbaycan xalqı. Başına nələr gəldi, nələr yaşadı bu illərdə. Mənfur, məkrli, ikiüzlü havadarlarına arxalan an erməni təcavüzkarları torpaqlarımızı işğal etməyə başladı. Tarix əhəmiyyətli görünməmiş Xocalı soyqırımı törədildi, 1 milyondan artıq insan doğma yurd-yuvalarından köçkün düşdü, oba-oba, el-el yurdlarımız düşmənin caynağına keçdi, Şuşa, Kəlbəcər, Laçın, Ağdam, Cəbrayıl, Füzuli, Zəngilan, Qubadlı torpaqları 28 il öz həqiqi sahiblərinin qayıdacağı günü gözlədi... Və o gün gəldi.

20 Yanvardan azadlığa yol alan xalq 2020-ci ilin payızında var gücünü toplayaraq, Ali Baş Komandanına güvənərək ayağa qalxdı. Qamətini düzəltmə, igit oğullarını harayladı və 30 il ərzində canlarından keçmiş minlərlə şəhidimizin qisasını almaq, Vətənin düşməndən təmizləmək, Qarabağı azad etmək üçün bir yumruq kimi birləşdi. 20 Yanvar günü boynunu şəhid məzarlarında bük-müş qərənfillər də qamətini dikəltmə, şəhidlərin başdaşındakı şəkillərdən gözləri güldü. O gün Azadlığın doğum günü idi. Bu gün o Azadlığımızın yadın üstünə yaş gələn gündür. Gün gələcək, gözünün içinə diş baxdığımız, vüqarına arxalandığımız o Azadlıq yüzillikləri arxada qoyacaq, amma onun doğum gününü hamı xatırlayacaq...

Dilruba İsmayılova

Tariximizin qəhrəmanlıq salnaməsi

Naxçıvan MR Rəssamlar Birliyinin Bəhruz Kəngərli adına sərgi salonunda “Tariximizin qəhrəmanlıq salnaməsi – 20 Yanvar” adlı sərgi açılıb.

Birliyin sədri Əməkdar rəssam Ülviyyə Həmzəyeva, Naxçıvan Dövlət Universiteti İncəsənət fakültəsinin dekani Cavid İsmayılov, Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu İncəsənət kafedrasının müdiri Həbibə Allahverdiyeva tədbirdə çıxış ediblər. Vurğulanıb ki, sərgidə nümayiş etdirilən rəsm əsərlərində xalqımızın Vətənin müdafiəsinə qalxması, ədalətsizliyə qarşı öz haqq səsinə ucaltması motivləri öz əksini tapıb.

Sonra sərgiyə baxış olub. Sərgidə muxtar respublikada fəaliyyət göstərən 12 rəssamın plakat, portret və digər janrlarda yağlı və sulu boya ilə işlədikləri 36 rəsm əsəri nümayiş olunur.

Hicran Əhmədova Astara rayonunun Pensər kəndində yaşayır. El-obada hörmət sahibi olan bu xanım yirmi ildən çoxdur xalqımızın qədim el sənəti – qurama ilə məşğuldur. Tək bir iynədən istifadə etməklə müxtəlif parça hissələrini bir-birinə birləşdirib, insanı heyretə salan sənət nümunələri yaradır.

Üçüncü qrup əil olan Hicran xanımın əl işləri müxtəlif sərgilərdə, müsabiqələrdə nümayiş olunub, ölkəmizə gələn turistlərin diqqətindən yayınmayıb. O, 2013-cü ildə Bakıda Muzey

Mərkəzində keçirilən dekorativ-tətbiqi sənəti festivalında iştirak edib, həmin il beş əl işi Parisdə Azərbaycan mədəniyyəti günlərində nümayiş edilib. Qurama ustası 2015-ci ildə Bakıda əllərin IX sərgi-müsabiqəsində diplomla təltif olunub.

Söhbət əsasında Hicran xanım bildirdi ki, bu tikmə növü əvvəllər parçaya qənaət məqsədilə istifadə olunsada, sonralar gözəl bir bədii sənətkarlıq növünə çevrilib: “Qurama çox diqqət tələb edən bir incə sənətdir. Burada əsasən rəngli parçalar işlənir. Onları kəsib müəyyən formaya salıram. Kəsim edərkən diqqətli olmalısan. Çünki ani bir diqqətsizlik bütün əməyi heçə endirir. Kiçik qurmaların ən azı üç gün vaxt aparır. Amma böyük əl işlərinin hazırlanması bəzən üç aya qədər çəkir. Sənətimdən zövq alıram və ruhum dincəlir. Lazımı şərait olarsa, bu sənəti gənc nəsllə də həvəslə öyrədərəm...”

Zəfər Orucoglu
Jurnalistlər Birliyinin üzvü

Qusar teatrında anım tamaşası

Qusar Dövlət Ləzgi Dram Teatrında 20 Yanvarın 33-cü ildönümü ilə əlaqədar yeni səhnə əsəri hazırlanıb. Rafiq Səməndərin “Şəhidlər” kitabı əsasında hazırlanan tamaşaya teatrın direktoru Faiq Qardaşov quruluş verib.

Qusar Mədəniyyət Sarayının səhnəsində nümayiş etdirilən tamaşada 1990-cı il yanvarın 20-nə keçən gecə xalqımızın yaşadığı faciə əksini tapıb. Səhnə əsərində 30-a yaxın aktyor rol alıb.

“Worldchefs” prezidenti Şuşada yemək hazırlayıb

Xəbər verdiyimiz kimi, Dövlət Turizm Agentliyinin təşkilatçılığı ilə ölkəmizə gələn Dünya Kulinariya Təşkilatları Assosiasiyasının (“Worldchefs”) prezidenti Tomas Quqler Şuşa şəhərinə də səfər edib.

Yanvarın 18-də qonaq Şuşada “Güllənmiş heykəllər”, Şuşa qalası, Bülbülün Ev-Muzeyi və Cıdır düzü ilə tanış olub. Ona Qarabağ mətbəxinə aid boyanmalı aş və milli mətbəximizin ləziz nümunəsi olan “şah plov”un hazırlanması nümayiş etdirilib.

Tomas Quqler Şuşa şəhərindən ilhamlanaraq kreativ reseptlə, balıq, toyuq əti, meyvə və tərəvəzdən istifadə etməklə, “Şuşalı” adını veriyi yemək də hazırlayıb.

Kinostudiyada Eldar Quliyevin “yaradıcılıq otağı”

“Azərbaycanfilm” görkəmli kino xadimlərinin xatirəsini yaşadır

Cəfər Cəbbarlı adına “Azərbaycanfilm” kinostudiyası tərəfindən vaxtilə burada fəaliyyət göstərmiş tanınmış kino xadimlərinin iş otaqlarının “yaradıcılıq otağı”na – muzey quruluşuna çevrilməsi ilə bağlı işlər həyata keçirilir.

İndiyə qədər Rasim Ocaqov, Hüseyn Seyidzadə, Tofiq Tağızadə, Həsən Seyidbəyli kimi görkəmli kinorejissorların “yaradıcılıq otaqları” bu şəkildə tərtib edilib. Sözügedən ənənə üzrə Azərbaycan kinosu tarixində məxsusi yeri olan rejissor, ssenarist, Xalq

artisti, Dövlət mükafatı laureatı Eldar Quliyevin (1941-2021) doğum günü (18 yanvar) ərəfəsində kinostudiyada sənətkarın “yaradıcılıq otağı” yaradılıb.

Azərbaycan Dövlət Film Fondunun kollektivi isə Eldar Quliyevin doğum günündə onun məzarına baş çəkib, xatirəsini yad edib.

Eldar Quliyev “Bir cənub şəhərində”, “Babək”, “Nizami”, “Gümüşgöl əfsanəsi”, “Na gözəldir bu dünya...”, “Girov”, “Dərvişin qeydləri” – ümumilikdə 20-dən çox filmə quruluş verib. Sənətkar gənc kinematografıqlar nəslinin yetişdirilməsi üçün də əməyini əsirgəməyib.

Lalə

“Muğam axşamları” davam edir

Yanvarın 17-də Beynəlxalq Muğam Mərkəzinin (BMM) “Muğam axşamları” layihəsinin növbəti konserti təqdim olundu.

Musiqi axşamında ötən il gerçəkləşən VIII “Muğam” Televiziya Müsəbiqəsinin qalibləri Fuad Əizzadə, Ülker Abdullayeva və Daşqın Kürçaylı tərəfindən “Bayatı-kürd” və “Qatar” muğamları səsləndirildi. Gənc xanəndələrin uğurlu çıxışları tamaşaçıların alqışları ilə qarşılandı.

Xanəndələri tarda Rəşad İbrahimov, kamançada Təbriz Yusubov, qanunda Əməkdar artist Çinarə Heydərova, balabanda Rəfael Əsgərov, nağarada Səyyar Teymurov, bas-tarda Nihad Qədirlili müşayiət edirdi.

Muğam sənətimizin tükənməz səltənətindən həmin gecə gənc xanəndələrin payına düşən gövhəri ifaçıları incəliklə, məsuliyyətlə təqdim etməyə çalışdılar. Xanəndələrin uğurlu çıxışları tamaşaçılarda dərin təəssüratlar yaratdı.

Qeyd edək ki, VIII “Muğam” Televiziya Müsəbiqəsi laureatlarının növbəti çıxışları 2 fevral –

Gənclər Gününə həsr olunacaq. Konsert fevralın 1-də BMM-də təşkil ediləcək.

Qan yaddaşımıza əbədi həkk olunan 20 Yanvarın 33-cü ildönümünü tamama oldu. Xalqımızın hüznlə bərabər qəhrəmanlıq, milli qürur səhifəsi olan “Qanlı Yanvar” ötən illərdə bir çox sənət əsərləri ilə yaddaşlara köçüb.

Xalq olaraq ruhumuzun, milli məniyyətimizin yaşadığı və bu tarixi sınaqdan əyilmədən çıxdığı 20 Yanvarın mahiyyətini yaşadan təsviri sənət, musiqi əsərləri, ədəbi nümunələr, filmlər yaradılıb. Bütün bu yaradılanlar xalqın azadlıq uğrunda mübarizə salnaməsidir.

20 Yanvarın milli ruhda ağrı-acısı da, xalqı mübarizliyə səsləyən məhiyyəti də daha çox musiqidə ifadə olunub. Bəstəkarlarımız bu mövzuda yüzdən çox əsər yaradıblar. Hələ 1990-cı ildə Cövdət Hacıyev “Şəhidlər” simfoniyasını bəstələdi. “Şəhidlər” adlı başqa bir simfonianın müəllifi isə Oqtay Kazımi oldu. Hacı Xanməmmədov 1990-cı ildə Əzizə Cəfərzadənin sözlərinə solist və xalq çalğı alətləri orkestri üçün bəstələdiyi “Ölimdə sazım ağlar” əsərini 20 Yanvar şəhidlərinə ithaf etdi.

Azər Rzayevin “Bakı – 90” simfoniyası, Tofiq Bakıxanovun “Humayun” simfonik muğamı, Ramiz Mustafayevin “Bu qan yerdə qalan deyil”, “Haqq səninlədir”, “Azərbaycan” vokal-simfonik poemaları, Mobil Babayevin “Ağlama, torpağım, ağlama” kantatası, Aydın Əzim Kərimoğlunun orkestr üçün “Qətl günü”, Sərdar Fərəcovanın “Matəm harayları” simfonik lövhəsi, Məmməd Quliyevin xor və orkestr üçün, Faiq Sücəddinovun forte-piano üçün, Sevdə İbrahimovanın bariton və orkestr üçün vokal simfonik “Vətən şəhidlərinə”, Cavanşir Quliyevin xor üçün “Şəhidlər”, Arif Mirzayevin orqan üçün “Yanvar mərsiyələri”, Aqşin Əlizadənin “Ana torpaq” odası, Vəlif Adıgözəlovun “Qarabağ şikəstəsi”, “Qəm karvanı” oratoriyaları və başqa əsərlərdə xalqımızın başına gətirilən müsibətlər, şəhidlərimizin ruhuna ehtiram ifadə olundu.

Xalqımızın qanlı hadisələrdə yaşadığı kədərli Azər Dadaşov “20 Yanvar” xor, solist və simfonik orkestr üçün 9 sayılı simfoniya, Fuad Cavadov “Qara Yanvar”, Azad Zahid “Mədihiyyə” əsərlərində əks etdiriblər. Bu sıraya Nazim Quliyevin “Şəhidlər”, İlham Quliyevin “İlham və Fərizə” operalarını, Zabitə Məmmədovanın solist, xor və orkestr üçün “Elegiya”-sı, və bir çox başqa nümunələri də əlavə etmək olar.

Emin Sabitoğlu Bəxtiyar Vahabzadənin sözlərinə “Şəhidlər ağsı” mahnısını yazdı. Vəlif Adıgözəlov 1991-ci ildə Fikrət Qocanın “Bir şərqçi də” şeirinə musiqi

bəstələdi. Oqtay Rəcəbov Məmməd İsmayılın sözlərinə “Qana dönen qərənfillər”, Mehriban Əhmədova Məmməd Arazın sözlərinə “Ana millət, ata millət, ağlama”, Nəriman Əzimov Hikmət Mahmudun sözlərinə “Mənim şəhid bacım, şəhid qardaşım” mahnılarını yazdılar. İlham Abdullayevin Dönməzin sözlərinə yazdığı “20 Yanvar”, Ruhəngiz Qasimovanın “Şəhid oğulları” mahnıları da xalqımızın Qara Yanvar dərdinə haray çəkdi.

Sənətdən yaddaşa köçən 20 YANVAR

Bəstəkarların müraciət etdikləri janr və üslublar müxtəlif olsa da, bu əsərlərin mahiyyəti biridir. 20 Yanvar yalnız ümumxalq kədəri deyil, həm də haqq yolundan dönməzlik, mübarizlik, yenilməzlik müjssəməsidir. Bu əsərlər həm də xalqın ölməz ruhunun ifadəsi oldu.

20 Yanvardan sonra şairlərimiz, yazıçılarımız qələmə sarılaraq xalqımızın fəryadını, eyni zamanda onun mübariz ruhunu dünyaya çatdırıblar. Bu əhval, bu çağırış Bəxtiyar Vahabzadə, Məmməd Araz, Qabil, Nəbi Xəzri, Fikrət Qoca, Cabir Novruz, Xəlil Rza Ulutürk, Zəlimxan Yaqub, Mədinə Gülgün, Məmməd Aslan, Şahmar Əkbərzadə, Nüsrət Kəsəmənli, eləcə də bu gün

larda səhnələşdirilib) da olub. Bu bədii əsərlərdə şəhidlərin ölməzliyini və müqəddəsliyini vəsf edən obrazlar yaradılıb.

Tariximizin 20 Yanvar səhifəsi Azərbaycan kino xadimlərinin də çox müraciət etdiyi mövzulardandır. Hadisələrin baş verdiyi

həmin gecə kinooperatorlarımız bir qrupu ölümü gözə alaraq bu qətləmi ekranın yaddaşına köçürmüşlər. Müxtəlif illərdə ləntə alınan “Azadlığa gedən yollar”, “Qəsd”, “Matəm”, “Şəhidlərdən şəhidlərə”, “Bakıda insan ovu”, “Şəhidlər və qazilər”, “Şəhidlik zirvəsi”, “Cənubda film küleyi” və digər sənədli film nümunələrində həmin kinoxronikadan da istifadə edilib. “Azadlığa gedən yollar” sənədli filminə 20 Yan-

var süjet xəttinin əsasını təşkil edir. Bu sıraya “Xatirələrdə yəşənən ömür”, “Vətən qeyrəti”, “Mən evə qayıdıram” filmlərini də əlavə etmək olar.

Azərbaycan təsviri sənət ustaları 1990-cı ilin 20 Yanvarına həsr olunmuş çoxsaylı əsərlər yaradıblar. Bu mövzuda əsərlərdə təkəcə faciə deyil, həm də xalqın qəhrəmanlıq ruhunun nümayişi əsas motivləri təşkil edir.

Mikayıl Abdullayevin rənglərin harmoniyasından yodurulan “Nakamların dəfini” əsərinə tamaşa etdikcə, həqiqətən, öz xalqının qəhrəmanlığından qürur duyursan. Kamil Nəcəfzadənin “20 Yanvar” rəngkarlıq tablosunu isə bu mövzuda çəkilməsi ən tutumlu saymaq olar. Əyyub Hüseynovun “Bakıda 20 Yanvar faciəsi” tablosu isə xalqımızın tuş gəldiyi bəlalardan təsviri sənətdə əksi baxımından duyulması əhəmiyyət kəsb edir. Sara Manafovanın çəkdiyi “Qara güllər” əsərində isə faciyyə rəmzi-düşündürücü münasibətin ifadəsini görmək mümkündür. Eyyub Məmmədov isə şahidi olduğu qanlı olaylara bədii münasibətini “Qanlı şənbə günü”, “Komendant saati” və “Hədəf” tablolarından ibarət “Yanvar hadisələri” adlı triptixində ifadə edib.

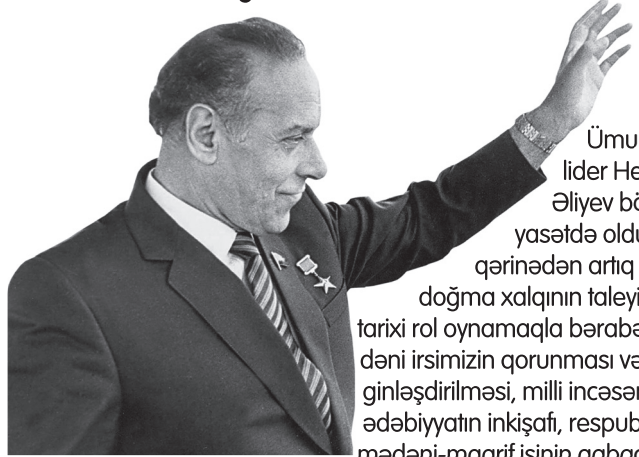
Rəngkarlar Eyzam Şixəliyev “Faciə”, İlham Ənvəroğlu “Keyir və Şər” əsərində Yanvar gecəsinin ağırlarını yaddaqaalan bədii boyalarla təsvir ediblər. Tünzələ Məmmədzadənin ipək üzərində çəkdiyi “Fəryad” əsərində bir neçə butanın ifadəli forması ilə faciənin yaşıntıları şərti-rəmzi həllini tapıb. Təbiiq sənət ustalarından Fəxrəddin Əliyevin iriölçülü “20 yanvar” xalçası, Adil Şixəliyevin “Qara Yanvar” qobeleni, Rauf Əbdülhüseynoğlunun “Faciə gecəsi” mövzunun dekorativ-şərti ifadəsi baxımından diqqət çəkir.

Heykəltəraşlıq sahəsində ilk nümunə elə faciənin baş verdiyi ildə Gəncə şəhərində yaradılıb. Onun müəllifi işə ustası Seid Rüstəmdir. Bakıda 20 Yanvar meydanında ucaldılan çoxfıqırlı tunc kompozisiyanın müəllifləri isə Azad Əliyev və Cavanşir Dadaşovdur. Bu əsərdə şənbə gecəsi törədən qanlı cinayətə qarşı dinc əhəlinin etirazı yaddaqaalan plastik tutumda ifadə olunub. Bu çəkilən əsərlər sırasında Arif Qaziyevin “Fəryad” və “Şəhid anası”, Fuad Salayevin “Qıl körpüsü”, Məmməd Rəşidovun “Daşın göz yaşları” və s. heykəltəraşlıq nümunələrini də qeyd etmək olar.

Bu gün ölkəmizdə elə bir mədəniyyət ocağı yoxdur ki, orada xalqımızın qanlı yaddaşına çevrilmiş 20 Yanvarla bağlı əsərlər olmasın. Bütün bunlar bir daha onu göstərir ki, illər keçsə də, xalqımız 20 Yanvar faciəsi qurbanlarının o qanlı gecədə nümayiş etdirdiyi əzmi, mübarizliyi heç vaxt unutmayacaq.

“Heydər Əliyev ili”

Mədəniyyətimizin böyük hamisi

Ümummilli lider Heydər Əliyev böyük siyasətdə olduğu bir qərindən artıq dövrdə, doğma xalqının taleyində tarixi rol oynamaqla bərabər, mədəni irsimizin qorunması və zənginləşdirilməsi, milli incəsənətin, ədəbiyyatın inkişafı, respublikada mədəni-maarif işinin qabaqcıl səviyyədə təşkili sahəsində də müstəsna xidmətlər göstərib.

Heydər Əliyevin mədəniyyətə diqqət və qayğısı onun dövlət xadimi kimi fəaliyyətinin bütün mərhələlərində – sovet Azərbaycanına rəhbərlik etdiyi illərdə, Moskvada, SSRİ rəhbərliyində çalışdığı vaxtda və müstəqil Azərbaycana onillik prezidentliyi dövründə tarixin yaddaşına çoxsaylı səhifələrlə yazılıb. O, hər zaman və hər yerdə Azərbaycan mədəniyyətinin böyük hamisi olub. Bununla bağlı illərin xronikasından seçdiyimiz məqamları “Heydər Əliyev ili”-nə töhfə olaraq diqqətinizə təqdim edirik...

İllərin xronikasından (5)

1972-ci il 15 may

Azərbaycan KP MK-nın plenumu. Birinci katib Heydər Əliyevin plenumundakı məruzəsindən:

“...*Mədəniyyətdə milli və beynəlmiləl xüsusiyyətlərin qarşılıqlı əlaqəsi problemlərini bütün təbliğat vasitələri ilə geniş izah etmək çox vacibdir, göstərmək lazımdır ki, millilik anlayışının özü dəyişir və zənginləşir, cəmiyyətlə birlikdə inkişaf edir...*

...*Respublikanın zəhmətkeşləri şəhər və kəndləri abadlaşdırır, yaşıllaşdırırlar. Onlar bu işə böyük zəhmət sərf edər, yaradıcılıqla yanaşır, doğma ölkəyə əsil məhəbbətlərini ifadə edirlər... Rəssamlar və arxitektorlar ittifaqları şəhər və kəndlərin tərtibatında yaxından iştirak etməlidirlər. Yeri gəlmişkən, onu da demək lazımdır ki, yaradıcılıq təşkilatlarımız yubiley suvenirlərinin hazırlanmasında daha çox fəallıq göstərməli, ən başlıcası isə, bu işə tələbkərliliklə yanaşmalıdırlar. Təəssüf ki, həmin məmurların tərtibatında çox vaxt zövqsüzlüyə, hətta xalturaya yol verilir...*”

1972-ci il 6 iyun

Heydər Əliyev Bakıda Nəriman Nərimanovun abidəsinin açılışında nitq söyləyib.

“...*Nəriman Nərimanov bir siyasi rəhbər və təşkilatçı kimi özünün bütün istedadı, qəlbinin bütün hərarəti ilə xalqa xidmət etmişdir... Nəriman Nərimanov kütlələr arasında iş aparmaqdan çox böyük həzz alır, xalqa daim ünsiyyətdə olmağa böyük ehtiyac hiss edirdi.*

...*Nəriman Nərimanov bu gün də bizimlədir. O özünün nəhəng qaməti ilə burada qocaman Xəzərin dalğaları üzərində ucalır, inqilabi vuruşmalarda şöhrət qazanmış qəhrəman Bakıda ucalır...*”

1972-ci il 29 iyun

Bakıda Nəriman Nərimanovun 100 illik yubileyi qeyd edilib. Azərbaycan KP MK-nın Birinci katibi Heydər Əliyevin yubileydəki məruzəsindən:

“...*Nəriman Nərimanovun ictimai mədəni-maarifçilik, sonralar isə inqilabi fəaliyyəti Bakıda genişlənmişdi... Əməkçi kütlələri maarifləndirmək əzmi, insanlara xidmət etmək kimi nəcib bir arzusu hadisələri dərinədən başa düşməsi, istedad və bacarığı onu Azərbaycan demokratiya və ictimai-siyasi fikir nümayəndələrinin ön cərgəsinə çıxartdı.*

O illərdə N.Nərimanov “Nadanlıq”, “Nadir şah” və digər bədii əsərlərini yazmış, Azərbaycan və rus dillərini öyrənmək üçün dərsliliklər və dərs vəsaitləri yaratmışdı, pedaqoji işlə fəal bir surətdə məşğul olur, Azərbaycan dilində qəzet və jurnallar buraxmaq, teatr inkişaf etdirmək yolunda addımlar atırdı... Kitabxanaların, muzeylərin və digər mədəni-maarif ocaqlarının yaradılmasına çox əmək sərf etmişdir. N.Nərimanov xalqı tarixi inkişafın həyata keçirici qüvvəsi hesab edirdi... O yazırdı: “Güc birlikdədir... Səli güclü olub içinə atılan ağır daşları çox asanlıqla diyrətirir, özünə yol açır; tarix öz bildiyini edir...”

1972-ci il 16 avqust

SSRİ-nin aparıcı ədəbi orqanı olan “Literaturnaya gazeta”-da Heydər Əliyevlə müsahibə dərc olunub. Müsahibədən sitat:

“...*Azərbaycan neftçilərinin qəhrəmanlığı, əfsanəvi Neft daşları, Xəzər sahilindəki Sumqayıt, Azərbaycanın pambığı və neft avadanlığı, kimya məhsulları və xalçaları, ipeyi və meyvəsi, alimlərimizin kəşfləri, yazıçılarımızın, bəstəkarlarımızın, rəssamlarımızın əsərləri – respublikamızın hüdudlarından uzaqlarda şöhrət qazanmış bu kəşflər və əsərlər xalqımızın nailiyyətlərinin yalnız qısa siyahısıdır...*”

1972-ci il 28 avqust

Heydər Əliyev Sovet İttifaqının müxtəlif şəhərlərindəki ali təhsil ocaqlarına qəbul olmuş Azərbaycanlı gənclər qrupunu qəbul edib.

1972-ci il 5 sentyabr

Heydər Əliyev Azərbaycan bəstəkarlarının V qurultayında iştirak edib.

1972-ci il 3 oktyabr

Azərbaycanda RSFSR ədəbiyyat və incəsənət günlərinin təntənəli açılışı mərasimi keçirilib. Heydər Əliyev mərasimdə nitq söyləyib.

“...*Rusiya mədəniyyəti tarixində Qafqaz xüsusi yer tutur. Rus və dünya ədəbiyyatının qızıl fonduna həmişəlik daxil olan bir sıra ilhamlı əsərlər bu diyara həsr olunmuşdur. Qafqaz təbiətinin özəməti burada yaşayan məğrur, azadlıqsevən xalqların xarakterləri ilə heyretəlməz bir əhəngdarlıq yaradır. V.Q.Belinski yazmışdı: “Puşkinin sayəsində Qafqaz o zamandan bəri ruslar üçün yalnız geniş, zəngin azadlıq ölkəsi olmaq etibarilə deyil, həmçinin tükənməz poeziya, qaynar həyat və cəsarətli xeyal ölkəsi olmuşdur”. Bu tamamilə Azərbaycana da aiddir...*

Dahi rus şairi M.Y.Lermontov Azərbaycanın tarixi ilə yaxından maraqlanmış və Azərbaycan dilini yüksək qiymətləndirmişdi. O, dostu Rayevskiyyə yazmışdı: “Azərbaycan dilini öyrənməyə başlamışam, fransız dili Avropada zəruri olduğu kimi, bu dil də burada və ümumiyyətlə, Asiyada zəruridir”.

Azərbaycanın mədəniyyət xadimləri də böyük, qüdrətli və azad rus dilini öyrənməyin böyük əhəmiyyətini daim qeyd etmişlər. Rus dili Azərbaycanı maarif və mədəniyyətin inkişafında mühüm rol oynamışdır...”

1972-ci il 10 oktyabr

Heydər Əliyevin Azərbaycanda RSFSR ədəbiyyat və incəsənət günlərinin başa çatmasına həsr olunmuş yığıncaqdakı nitqindən:

“...*Rusiya xalqlarının ədəbiyyat, incəsənətinin urrekden sevidiyi və yaxşı tanındığı Azərbaycanda hələ heç zaman bu ədəbiyyat və incəsənət belə geniş və hərtərəfli təmsil olunmamışdı...*

...*Bu günlər bir daha aydın göstərdi ki, mədəniyyətlərin qarşılıqlı təsiri və qarşılıqlı surətdə zənginləşməsi, həyatımızın qanununa çevrilən bu proseslər cəmiyyətin mənavi heyatında çox böyük rol oynayır...*”

Hazırladı: V.Orxan
(davamı var)

Firidun bəy Kəçərli – 160

Bu il görkəmli maarif xadimi, pedaqoq, ədəbiyyatşünas və publisist Firidun bəy Kəçərlinin (1863-1920) anadan olmasının 160 ildir. O, dövrün ədəbi-mədəni mühitini diqqətdə saxlamaqla yanaşı, bu mühitdəki proseslərə zəruri istiqamət verən nüfuzlu ziyalı kimi də tanınıb. Yubiley münasibətilə maarifçi alimin həyat və yaradıcılığı haqqında bəzi maraqlı faktları oxuculara təqdim edirik.

Şəhid maarifçi

Firidun bəy Kəçərli 1863-cü il yanvarın 26-da Şuşada doğulub. Şəhərdəki Mirzə Kərim Münşinin mədrəsəsində və rus məktəbində təhsil alıb. Sonra təhsilini Zaqafqaziya (Qori) Müəllimlər Seminariyasında davam etdirib. Məzun olduqdan sonra İrəvan gimnaziyası və Qori Müəllimlər Seminariyasında dərs deyib. 1906-cı ildə seminariyanın Azərbaycan bölməsinin Qazaxa köçürülməsinə nail olub və ömrünün sonundakı ona rəhbərlik edib.

Azərbaycan ədəbiyyatı tarixinin elmi prinsip əsasında öyrənilməsində Firidun bəyin mühüm xidmətləri olub. Alimin 1911-ci ildə nəşr olunan "Mirzə Fətəli Axundov" kitabında ilk dəfə olaraq Şərqi ilk böyük dramaturqunun taleyinə və bənzərsiz sənətinə sistemli şəkildə işıq tutulub. Bir il sonra ölkəmizin müxtəlif bölgələrinin şifahi söz xəzinəsini əks etdirən "Balalara hədiyyə" kitabı işıq üzü görüb. Onun 1913-cü ildə böyük zəhmət hesabına tamamladığı "Azərbaycan ədə-

biyyatı tarixi materialları" adlı üçcildlik kitabında isə qədim dövrlərdən XX əsrin əvvəllərinədək böyük bir mərhələnin ədəbiyyatından bəhs olunur. O, həmçinin çoxsaylı dərslərlərin hazırlanması, redaktəsi və zənginləşdirilməsinə də öz töhfəsini verib.

Firidun bəyin xalqının elmi, təhsili, mədəniyyəti, dili uğrunda fədakar xidmətləri erməni millətçilərinin rahatlığını əlindən almışdı. Onlar belə bir millət fədaisinə aradan götürmək üçün yol arayırdılar. Nəhayət, 1920-ci ildə Gəncədə onun güllələnməsinə – ədəbi susdurulmasına nail oldular...

Haqqında ilk monoqrafiya

F.Kəçərli haqqında ilk monoqrafik əsəri mərhum akademik Bəkir Nəbiyev yazıb. Doğrudur, Bəkir Nəbiyevə qədər Ş.Qurbanov, F.Qasımlı, A.Zamanov, C.Xəndan və başqa tədqiqatçılar müəyyən araşdırmalar aparıb kitabça və məqalələr yazıblar. Lakin B.Nəbiyev həmkarlarından fərqli olaraq F.Kəçərlinin daha dolğun və ətraflı şəkildə tədqiqinə nail olub.

“Balalar şad olacaq...”

F.Kəçərlinin fikrincə, uşaq dünyası çox zəngindir. Uşaqlarda poetik duyum çox güclüdür. Onların təfəkkürü yazıçı təfəkkürünə uyğundur. Ona görə də Firidun bəy gənc nəsli düzgün tərbiyə etmək, vətənə, xalqa, ana dilinə məhəbbət duyğuları oyaatmaq üçün uşaqları hələ kiçik yaşlarından şifahi ədəbiyyat nümunələri ilə tanış etməyi ilkin tərbiyə üsullarından sayır və bunu valideynlərə məsləhət görürdü. Təsəvvüfi deyil ki, 1912-ci ildə çap etdirdiyi şifahi xalq ədəbiyyatı nümunələrinə "Balalara hədiyyə" adı vermişdi. O, məcmuənin məramını belə ifadə etmişdi: "Bu məcmuəni hər kəs oxusa – böyük, ya kiçik – onun qəlbi açılıb xəndan olacaqdır. Balalar şad olacaq bu səbəbə ki, onda dərc olunan əsərlərin cümləsi onların dünyəsindədir".

“Nadanlıq” dramını niyə tənqid etmişdi?

F.Kəçərli təhlil etdiyi əsərləri həyatilik, xəlqilik, xarakterlərin canlı, tipik, dilin təbii, gülüşün

mənəli olması baxımından qiymətləndirirdi. Nəriman Nərimanovun "Nadanlıq" dramı haqqında yazırdı: "Dördpərdəli "Nadanlıq" komediyasında tam və bitkin əsərin məziyyətləri yoxdur. Burada kəndli həyatının müxtəlif tərəfləri solğun təsvir olunur. Hadisələr arasındakı hərəkət bir-bir ilə çox ağır bağlanır. Bu isə əsərin məzmununu ardıcıl surətdə nəgill etməyi xeyli çətinləşdirir".

N.Nərimanov sonralar həmin tənqidlərin faydası haqqında demişdi: "Düz 20 il bundan müqəddəm, mən "Nadanlıq"ı yazıb mey-

dana buraxdım. Məşhur mühərrirlərimizdən biri, rəfiqəmiz Firidun bəy Kəçərli "Nadanlıq"ı rus dilində tənqid etdi, yaramaz bir şey hesab edib yazdığını, yeni mənə lazımınca çubuqladı. Oxuyan deyirdi, "Nadanlıq"ı yazan daha əlinə qələm gərək götürməsin. Fəqət onun çubuqlamağı "Nadir şah"ın meydana gəlməsinə səbəb oldu".

13 məktuba 24 cavab...

F.Kəçərlinin çox möhkəm əlaqə saxladığı, faydalı tənqid və məsləhətləri ilə yaradıcılığına təsir göstərdiyi yazıçıların birində Abdulla Şaiq olub. A.Şaiqin oğlu, görkəmli tənqidçi, akademik Kamal Talıbzadə "Firidun bəy Kəçərlinin Abdulla Şaiqə məktubları" məqaləsində yazırdı ki, A.Şaiqin arxivində F.Kəçərlinin 13 məktubu var. A.Şaiq isə ona 24 məktub yazıb.

A.Şaiqə göndərdiyi məktubların birində Firidun bəy yazır: "Bizim bu əsrışumda ağzını açıb iki kəlmə söz danışmağa da izn vermirlər... Görək bir vaxt olar, bizim də ağzımız açılar, dərdlərimizi açıq söyləyərək".

F.Kəçərlinin arxivində müasirlərindən aldığı məktubların si-

yahısı saxlanılır. Bu məktubların ümumi sayı 900-ə yaxındır. Buradan aydın etmək olar ki, F.Kəçərli dövrünün demək olar ki, bütün görkəmli azərbaycanlı ziyalıları, maarif və mədəniyyət xadimləri ilə məktublaşmışdır.

“Oxuyub başa düşmək olmur...”

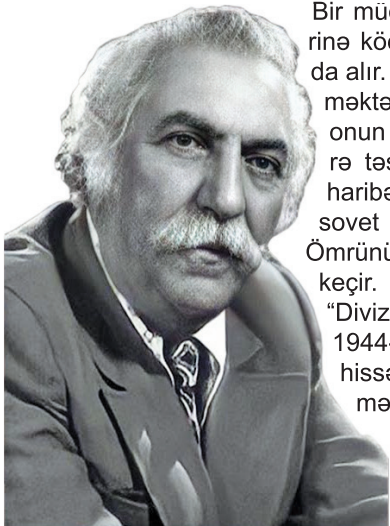
F.Kəçərlinin ədəbi, elmi və publisistik irsində ana dili məsələsi əsas yer tutur. Xalqın tarixində dilin rolunu yüksək qiymətləndirən ədibin "Molla Nəsrəddin" jurnalında "Ana dili" adlı məqaləsi çap olunur. O, məqaləsində təəssüflə bildirirdi: "İndi qəzetlərimizin və jurnallarımızın dilini oxuyub başa düşmək olmur. Ana dili öyrətmək üçün yazılan təlim kitablarını oxuyub başa düşmək olmur. Ana dili yazılır ki, onların vasitəsilə ana dilini ancaq unutmaq olar. Üç-dörd yüz səhifəli təlimi-qiraət kitablarımızda "ata", "ana", "yaxşı" kimi çoxışlənən və əziz sözlər dərmən üçün belə axtarılsa tapılmaz... Hər millətin özünəməxsus ana dili var ki, onun məxsusi məlidir. Ana dili millətin mənəvi diriliyidir, həyatının mayesi mənəviləşməsidir. Ananın südü bədənin mayesi olduğu kimi, ananın dili də ruhun qidasıdır, hər kəs öz anasını və vətəninə sevdiliyi kimi, ana dilini də sevir".

Hazırladı:
Nurəddin Məmmədli

15 il hərbi xidmətdə olmuşdu, amma yazıçı kimi tanındı

Azərbaycan ədəbiyyatı və satirik mətbuatının inkişafında özünəməxsus yeri olan görkəmli ədiblərimizdən biri də nəşir, dramaturq, yumoristik novella və hekayələr müəllifi Seyfəddin Dağlıdır. Özünəməxsus yaradıcılıq üslubu olan ədibin qələmindən çıxan hər bir əsər oxucuların qəlbinə yol tapıb. Yazıçının vəfatının 40-cı ildönümü münasibətilə yada saldıq.

Seyfəddin Əliağa oğlu Abbasov (Seyfəddin Dağlı) 27 avqust 1921-ci ildə Xızıda dünyaya göz açıb. Kiçik yaşda anası Qəmərxanım vəfat edir. Dövlət qulluqçusu olan atası tez-tez ezamiyyətlərə gəldiyi üçün Seyfəddin ata babası Bəhlul kişinin himayəsində qalır. Atası ikinci dəfə ailə həyatı qursa da, o, yenə də babasının yanında yaşayır.

Bir müddət sonra ailəsi Bakı şəhərinə köçür. O da orta təhsilini Bakıda alır. Bədii yaradıcılığa da ələ orta məktəb illərindən başlayır. Ancaq onun da gəncliyi qanlı-qadalı illərə təsadüf edir. 1941-ci ildə müharibə başlayanda Seyfəddin də sovet ordusu sıralarına çağırılır. Ömrünün on beş ili hərbi xidmətdə keçir. "Ordu" qəzetində ədəbi işçi, "Diviziya" qəzetinin redaktoru olur. 1944-1946-cı illərdə sovet qoşun hissələrinin tərkibində İranda xidmət keçir.

Seyfəddin Abbasov jurnalistikaya 1938-ci ildə çap olunan maraqlı felyetonlarla gəlir. Əsərləri ilk gündən geniş oxucu marağına səbəb olur. II Dünya müharibəsi dövründə felyetonları və satirik hekayələri "Vətən uğrunda" jurnalında, "Ədəbiyyat qəzeti", Təbrizdə çıxan "Vətən yolunda" qəzetlərində dərc olunur.

Seyfəddin Dağlı 1952-1956-cı illərə Lenin adına Moskva Hərbi-Siyasi Akademiyasının Redaktorluq fakültəsinin müdavimi olub. 1956-cı ildə Moskvada təhsilini başa vurandan sonra ordu sıralarından tərxis olunur və Bakıya qayıdır. Burada jurnalist və ədəbi fəaliyyətini davam etdirir. O, 1956-1959-cu illərdə Dövlət Radio Komitəsinin baş redaktoru, Bakı televiziya studiyasının baş redaktoru və sədr müavini işləyir. "Azərbaycanfilm" kinostudiyasında ssenari redaksiya heyətinin üzvü, "Yazıçı" nəşriyyatında redaktor kimi də fəaliyyət göstərir. Bütün bunlara rəğmən bədii yaradıcılıq fəaliyyətindən də qalır. Xüsusilə "Kirpi" jurnalı ilə yaxın əməkdaşlıq edir. Onun fəaliyyətinin böyük bir mərhələsi ələ bu jurnalla bağlı olub. 1959-cu ildən 1976-cı ilədək "Kirpi" jurnalının baş redaktoru vəzifəsində çalışır.

Seyfəddin Dağlının yaradıcılığında satirik üslub xüsusilə seçilib. Yaşadığı cəmiyyətin eybəcərlikləri onun tənqid hədəfi idi. Yazıçının ədəbi qəhrəmanları həyatdan götürülüb. Yaratdığı hər bir obrazın öz bədii xüsusiyyətləri var. Yumoristik povest və hekayələri oxucuda mənəli gülüş yaradıb. Ona görə də süjet xətti, quruluşu, ifadə tərzı və dilinin sadəliyi geniş oxucu kütləsi tərəfindən maraqla qarşılanıb. Məsələn, müəllifin "Sabiqlər" əsərinin qəhrəmanları vəzifələrindən uzaqlaşdırılmış nazirlərdir. Onun tənqid obyektləri "Kirpi" jurnalında dərc etdirdiyi yazılarda daha da konkretləşir. Əlbəttə, bunlar yazıçıya xeyli vaxt başağrısı olsa da, o, tutduğu yoldan çəkinməyib.

Seyfəddin Dağlının 1948-ci ildə "Dəniz kəşfiyyatçısı" adlı ilk kitabı işıq üzü görüb. "Adı sənin, dadı mənim", "Aydınlığa doğru", "Menziliniz mübarək", "Təzə gəlin", "Kölgələr piçıldadır" pyesləri, "Bahar oğlu", "Məşəl", "Kəcil qapısı", "Sabiqlər" və s. kitabları geniş oxucu marağına səbəb olub. Pyesləri Akademik Milli Dram Teatrı, Musiqili Komediya Teatrı və Gənc Tamaşaçılar Teatrında dəfələrlə tamaşaya qoyulub.

Onu da qeyd edək ki, Seyfəddin Dağlı yaradıcılığa şeirlə başlayıb, bir çox satirik şeirlərinə musiqi də yazılıb. Bunların içərisində Cahangir Cahangirovun bəstələdiyi, müğənni Mirzə Babayevin oxuduğu "Çayçı" mahnısı bu gün də dinləyicilərin könülünü oxşayır.

Əməyi yüksək qiymətləndirilən yazıçı Azərbaycan SSR Dövlət mükafatına layiq görülüb, respublika Ali Sovetinin fəxri fərmanı ilə təltif olunub. Əsl mükafatı isə yaradıcılığına olan ümumxalq məhəbbəti, kitablarının sevilərək oxunması və pyeslərinin ölkənin aparıcı teatrlarında tamaşaya qoyulması olub.

Əsərləri bir çox dillərə tərcümə olunan ədib 18 yanvar 1983-cü ildə, 62 yaşında vəfat edib.

S.Fərəcov

Kino təhsili olsa da, rejissorlar onu “görmədilər”

Əməkdar artist Sevil Xəlilovanı xatırlayarkən...

Azərbaycan teatr sənətinin hər zaman yaddaşlarda yaşayacaq simaları var. Tamaşaçı olaraq bəzən bu sənət adamlarının adlarını bilməsək belə, onların ekrandan boylanan baxışları diqqətimizi çəkir, düşündürür...

Uşaq yaşlarımdan televiziya tamaşalarında öz zərifliyi, qeyri-adi baxışı və duruşu ilə marağımı cəlb edən bir aktrisa vardı. Ötən əsrin 80-ci illərində bir sıra teletamaşalarda, eləcə də Azərbaycan Dövlət Akademik Dram Teatrının səhnəsində bu aktrisanın bir-birindən fərqli obrazları hələ də gözələrim önündən getmir. Əməkdar artist Sevil Xəlilovanı 70 illiyi münasibətilə yada saldıq.

1953-cü ilin 10 yanvarında Bakıda dünyaya göz açan Sevil Rza qızı Xəlilova ilk sənət təhsilini C.Cabbarlı adına "Azərbaycanfilm" kinostudiyasının nəzdindəki aktyorluq kursunda (1969-1970) alıb. 1970-ci ildə M.Əliyev adına Azərbaycan Dövlət İncəsənət İnstitutunun Kino aktyorluğu fakültəsinə daxil olub.

Tələbə ikən müəllimi Həsənağa Salayev ona Akademik Dram Teatrında Nazim Hikmətin "Şöhrət və ya unudulan adam" psixoloji dramı əsasında hazırladığı tamaşada rol (Professorun qızı) verib. Premyerası 23 dekabr 1973-cü ildə olan bu tamaşa tələbə-aktrisa populyarlıq gətirib. Ona görə də 1974-cü ildə görkəmli rejissor, o dövrdə "Azərbaycanfilm" kinostudiyasının direktoru olan Adil İsgəndarovun kursunu bitirən Sevil Xəlilova Akademik Dram Teatrının truppasına daxil edilib.

Yaradıcılığının ilk illərində dramatik və lirik-dramatik səpkili gənc yazıçı rollarını oynatmaq aktrisa tədrisçin xarakterik, psixoloji baxımdan çoxqatlı, bir qədər mürəkkəb seçiyəli personajları ifa etməyə başlayıb. Səhnədə həmişə canlı və çevik görünən Sevil Xəlilova həm də səliqəsi və səriştəsi ilə seçilib.

2002-ci ildə "Əməkdar artist" fəxri adına layiq görülən Sevil Xəlilova yaratdığı obrazlarla sənətsevərlərin qəlbində yaşayır. Onun "Atayevlər ailəsi"ndə Mehrican (İ.Əfəndiyev), "Hacı Qara"da Sona (M.F.Axundzadə), "Şərqi şəhəri"ndə Nataşa (Ə.Məmmədcanlı), "Yağışlı gecə"də Auşa (R.Kaşkaus),

"Ötən ilin son gecəsi"ndə Güllərə (Anar), "Yollar görüşəndə" tamaşasında Rahidə (R.Qasımlı), "Müsəbiqə"də Sevinc (A.Qəhrəmanov) və s. obrazları aktrisanın sənət tərcümeyihəsinin yadda qalan örnəkləridir. Peşakar kino təhsili olsa da, rejissorlar nədənsə onu "görmədilər". Cəmi bir filmə ("Biz qayıdacağıq", 2007) epizodik rolda çəkilməmişdi...

...Sevil Xəlilova 58 yaşının təməminə 4 gün qalmış – 6 yanvar 2011-ci ildə həyata vida edib.

Sənət dostları onu sakit, dərd-sərinə heç kəməyə söyləyib narahat etməyən səmimi bir insan kimi xatırlayırlar.

Altay Məmmədovun "Kişilər" pyesinin televiziya tamaşasında aktrisanın tərəf-müqabilisi olmuş Xalq artisti İlham Namiq Kamal: "Dram teatrının səhnəsində onunla bir çox tamaşalarda çıxış etmişdik. Səhnədə ifası hər zaman rəğbət doğururdu. "Kişilər" televiziya tamaşasında mənim həyat yoldaşım – Səlimə obrazında çıxış edirdi. Bu rolu da çox gözəl oynamışdı. İstədi ki aktrisa olmaqla bərabər, təmkinli, insanlara qarşı istiqanlı və səmimi idi. Bir danılmaz fakt var ki, aktyor və aktrisa həmişə rejissordan asılı olur. Ona görə də gərək bu baxımdan bir az bəxtin gətirsin. Bu mənada düşüncüm ki, Sevil xanımın

təbiilik var idi ki, bu hal kinoda həmin istifadə edilə bilərdi. Sevilə həmişə xoş duyğularla yad edirəm".

Xalq artisti Hacı İsmayilov: "Yaxşı yadımdadır, 70-ci illərdə bizimlə teatra gələnlərdən biri də Sevil idi. Onun adı çəkildə hər zaman ilk olaraq yadıma bir hadisə düşür. O vaxt bizim teatrda Nazim Hikmətin "Şöhrət və ya unudulan adam" tamaşası hazırlanırdı. Vaxtilə həmin tamaşada baş rol ifa etmiş görkəmli aktyorumuz Həsənağa Salayev bu tamaşanı rejissor kimi hazırlayırdı. Səhnə əsərində Sevil Xəlilova mənim

sevgilim obrazını – Professorun qızını yaradırdı. Bu tamaşada unudulmaz bir səhnəmiz vardı. Yağış yağır və biz çətinin altında bir-birimizlə söhbət edirik. Çox maraqlı bir səhnə idi. Onun uzun qara, çiyinlərinə tökülən saçları vardı. Birgə oynadığımız həmin səhnəni bu günə kimi unuda bilmirəm. Sonradan bir çox tamaşalarda eyni səhnəni bölüşdük. "Kişilər" televiziya tamaşasında da birgə oynamışıq. Rollarını çox gözəl ifa edirdi. "Atayevlər ailəsi" tamaşasındakı obrazı da unudulmazdır. O, bir aktrisa kimi çox sakit insan idi. Heç kimin işinə qarışmazdı. Məşqlərə, tamaşalara sakit gəlib, sakit də gedərdi. Birgə çalışdığımız illərdə bir dəfə olsun, səsinin tonunu ucaltdığını eşitmədim. Həmişə hörmətlə yanaşırdı. Sonradan xəstəlik onu üzdü və bu xəstəliklə də dünyasını dəyişdi. Allah rəhmət eləsin".

Akademik Milli Dram Teatrının truppası müdiri Elnur Məmmədov da Sevil xanımı işıqlı xatirələrlə yad edir. Bildirir ki, aktrisa ilə tanışlığı hələ truppası müdiri işləməzdən əvvəllə təsadüf edir: "Sevil xanımı 1998-ci ildən tanıyırdım. O zaman tələbə idim. Sevil xanım bizə hər zaman ana nəvəsi ilə yanaşırdı. Onu da qeyd edirəm ki, bizim diplom tamaşamızda ona obrazını oynamışdı. Həmin dövr indikindən çox fərqli idi. Biz Həsənağa Turabovun kursunun tələbələri idik və teatra gələndə özümüzə yaşlı nəslə hörmət əlaməti kimi əgər görkəmli sənətkarlarımız bu fərdə olurdusa, heç vaxt oraya daxil olmazdıq. Sevil xanım da bunu bildiyi üçün bizə qayğı ilə yanaşı, öz qrim otağında çaya qonaq edərdi... Sevil xanımın həyat yoldaşı Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində dərs deyirdi və bir qızları vardı. Sonradan teatrda truppası müdiri çalışdığım zamanlarda da onunla gözəl münasibətlərimiz olub. 10 ildən çox müddətdə onun bir dəfə də məşq keçməyinin şahidi olmadıq".

Vaxtilə televiziya nümayiş olunan bu tamaşalar bu gün sənətsevərlərə təqdim olunsay, orta və yaşlı nəsil izləyicilər teatr salnaməmizin diqqətəlayiq nümunələrini bir daha xatırlayar, dünyalarını dəyişmiş sənətkarlarımızı unutmazlar. Bu həm də yeni nəsillərin səhnə sənətimizin keçmişini ilə tanışlığı üçün fürsət olar. Çünki bu tamaşalarda sənət tariximizin silinməyən imzaları əksini tapıblar...

Lalə Əzəri

Bədii ifadə tərzinin mistik aurası...

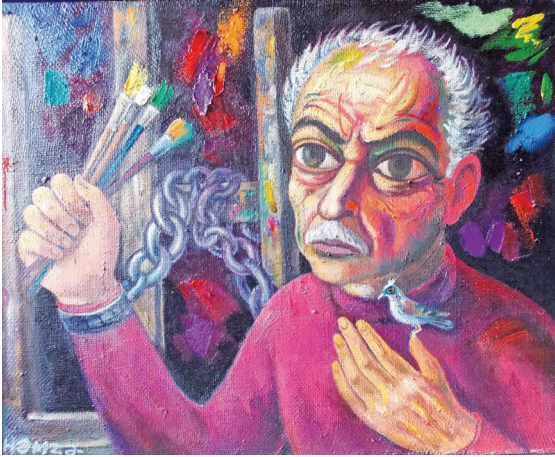
Həmzə Abdullayevin tablolarında xalqımızın başına gətirilən müsibətlərə məxsusi baxış var

Tanınmış firca ustası, Əməkdar rəssam Həmzə Abdullayev həm vizual, həm də konseptual baxımdan innovativ xarakterə bürünən yaradıcılıq fəaliyyəti ilə seçilir. Təxəyyül ilə yaxından səsleşən, onunla paralel harmoniya yaradan bütün mövzular kətan üzərində bir neçə rəkursdan baxılmış şəkildə gerçəkləşdirilərək öz estetik dəyərini vurğulaya bilir. Həm milliliyə, həm ənənəvilikə, həm də zamanəyə əsaslanan bu bədii təcrübə, ilk növbədə, rəngkara, öz dəst-xəttinin mahiyyətini dərk etməkdə yardımcı olan əsas məsələlərdəndir.

Rəssamın təsvirlərindəki "inqilabi" metodlar daim hərəkətdə olanı, dinamikanı, zamanın təsirinə məruz qalmanı və ən önəmlişi öz xatirələri ilə birgə duyğularından qaynaqlanan fərdi dünyanı məxsusi şəkildə önə çıxardır. Bəzən boya ilə kobud, bəzən də yetərinəcə zərif rəftar edən rəssamın dolğun palitrası onun hər zaman həm real, həm də fəlsəfi baxışının mürəkkəbliyini özündə ehtiva edir, xaoitik kompozisiyalarının daşıyıcısı funksiyasını yerinə yetirir. Bütün bunlar göstərir ki, Həmzə Abdullayev bizdən, sadəcə, düz, yaxud ardıcıl baxış bucaqları ilə tablosuna nəzər yetirməyimizi istəmir. O hər bir elementi elə yerləşdirir ki, baxışlarımız səhnənin üzərində fırlanıb onu mənimsəyə bilir. Müəllifin insan fiqurları çox maraqlıdır. Onun insan obrazları seyrini və qəribəliyini qoruyaraq həm miniatur sənətimizə, həm də XXI əsrin modernist sənət cərəyanlarının tələblərinə cavab verir. Rəssamın qalın firca vuruşları, çoxqatlı və fakturalı boya təbəqələri, qeyri-müəyyən formaları bəsit kateqoriyalara sığmayan müasir və avanqard səciyyəyə malikdir. Bu əsərlərdə rəng və forma bir-birindən ayrılmayan, ümumi harmoniyanın bədii gücünü artıran və dəqiqləşdirən, kompozisiyanı zəngin və dolğun göstərən, təzad tonlardan qidalanan əsas ünsürlərdir.

Həmzə Abdullayevi mücərrəd rəssam adlandırma bilirikmi? Fikrimcə, xeyr. Çünki onun ifadə etmək istədiyi ideya və düşüncələri fantastik aləmə deyil, birbaşa reallığın özünə əsaslanır. Kompozisiya qurma məharətini tünd kolorit seçimləri ilə integrasiya edən rəssamın təsvirlərində nəzərəçarpan başqa bir xüsusiyyət işıqdır. Işıq və rəngin vizual reallığa əşilədiyi dəqiqlik və obyektiv

baxış kompozisiyaları tamamlayan amillər arasında öz yerini taparaq sənətkarın bədii ifadə dilinin ən güclü "silahına" çevrilir. Emosional ekspressiv duyğunu özündə daşıyan sənət nümunələrinin təlqin enerjisi rəssamın düşüncə müstəvisindən ərsəyə gələrək yaradıcılıq qabiliyyətlə sintezə uğrayır. Onun əsərlərinə, obraz və motivlərinə hopmuş doğma Abşeron bir başqa gözəlliyə və mistikaya malikdir. "Keçib getmiş Abşeron" silsiləsi, "Abşeron", "Qumluqda ev", "Sahil", "Dənizə gedən yol", "Baliqçının evi" və s. əsərləri Abşeronun ruhunu və ahəngini daşıyaraq onu özünəməxsus tərzdə təmsil edirlər. Bu əsərlərdə ən vacib məqam milli ruhlı çalar üzərində köklənən rəssamın uşaqlıq illərini də bu təsvirlər içərisində gizlətməsidir.

Rəssamın Abşeron mövzulu əsərlərində Abşeron sənət məktəbinin görkəmli nümayəndələrinin rolu var. Onlardan biri elə Buzovnadə tanış olduğu Mircavad Cavadovdur. Düşünək ki, sənətkarın yolgöstərəni mahir firca ustası

mız üçün tanışdır. "Tora düşmüş adamlar", "Vaxt və adamlar", "Qız portreti", "Romans axşamı", "Dəniz sahilində qız", "Güzgü qarşısında", "Qadın qavalla", "Orkestr", "Fənerçi", "Karvanbaşı", "Sırğalı qız", "Qara atlı ovçu", "Qırmızı dəvə" və s. əsərlər bu qəbildəndir. Sənətkarın təsəvvürü nəticəsində ayanılaşan, geniş ümumiləşdirmələrlə həll olunan obrazlarda bədii estetika hiss olunmaqdadır. Rəssamın təxəyyülünün istiqaməti obrazlarının ruhu və emosional kimliyində kontrast yaradaraq onları daha da dərinləşdirir. Onun obrazlarının bədii estetikası sıxıcı, soyuq rənglərə bütünləşir. Sənətkarın bədii ifadə tərzinin mistik aurası işıq seli ilə taclandırılır. Müəllif bədii axtarışları sırasına obrazları vasitəsilə insanların həyatda "var olmaq" qayəsini müəyyənləşdirməyi əlavə etməyi də unutmur.

Rəssamın yaradıcılığında qadın obrazlarına da geniş yer verilib. Bu qadınlar olduqca maraqlı, sərişətli və zərif bir biçimdə təsvir olunurlar. Onu da qeyd etmək istəyirəm ki, Həmzə Abdullayevin obrazlarında "qacar üslubu"nun da izlərini görmək mümkündür. Sənətkarın baxış bucağında var olan qadın obrazları bəzən əsas, bəzən də ikinci dərəcəli rol oynayırlar. Rəssamın qadın obrazlarının təməlinə həm millilik, həm də müasirlik dayanır. Onun qadınları bəzən utancaq, bəzən şıltaq, bəzən müdrik, bəzən kədərli, bəzən isə niğarandırlar. Həmzə Abdullayevin hiss və həyəcanını azad şəkildə ifadə etdiyi digər mühüm mövzulardan biri də xalqımızın başına gətirilən müsibətlərdir. Qəzəb və emosional şaşqınlıq hissələrinin yüksək dərəcədə utsalıqla ifadə olunduğu "Yandırılmış vətən" və "Xocalı 1992 – güllələnmiş insanlar" tablolarını buna misal çəkə bilərik. Hər iki əsər ilk baxışdan bizə qarənliq palitrası ilə iztirab, ağrı və kədər hissələri aşılır. Xalqın hafizəsində yaralı bir yuva qurmuş bu dəhşətli, ezəbverici ah-vay sanki kətanın üzərində əfğan edir. Hər iki əsərin süjetində bir hiss dayanır: qəlb ağrısı. Bədii ifadədə faciə təsviri yaratmaq çox çətindir. Faciənin bütün ağırlarını ələ alıb kompozisiyaya uyğunlaşdırmaq müəllifdən məntiqi və emosional düşüncə tələb edir. Kətanın imkanlarına sığın və sığa bilməyən

bütün duyğuları özündə cəmləyən bu səhnələr misli görünməmiş ədalətsizliyin və tirənliqin ən ağır həqiqətlərini dünyaya elan edir. 20 Yanvar faciəsinə həsr olunmuş "Çərxi-fələk" tablosu da rəssamın tarixi mövzuya mistik baxışını əks etdirir. Həmzə Abdullayevin yaradıcılığında rast gəldiyimiz nağılları səciyyəyə malik bir neçə simvolun da adını çəkə bilərik. Onlardan biri məhsuldarlıq, bolluq və cənnətin rəmzi hesab edilən, "şah meyvə" kimi tanınan nardır. Rəssamın "Nar nağılı" əsəri bu mənada diqqətəlayiq nümunədir. Ağacın üzərində təsvir olunan, səhnəyə hökm edən nəhəng bir nar fiquru sanki günəş kimi bərq vurur. Bu mənada müəllifin "Axırıncı məhəbbət" əsəri də maraqlı doğurur.

Rəssamın yaradıcılığında diqqətçəkən bir başqa fiqur-simvol çıraqdır. Qaranlıqda meydən oxuyan müəllifin yanan çırağı onun ümid açarı, işıq aramaq cəhdidir.

Həmzə Abdullayevin "Şərqdə liman", "Ümid gəmisini", "Axırıncı səyahət" kimi sənət nümunələri də izləyicidə fərqli duyğular oyadır. Qayıq və yaxud gəmi fiqurları adətən qurtuluşun və əmin-amanlıqın simvolu kimi qəbul olunur.

Rəssam yaradıcılığında portret janrına da müəyyən qədər yer verib. Mavi fonda, mavi libasda təsvir olunan, bəyaz oturmaqda əyləşən zərif qadın fiquru ("Hər şey yaxşı olacaq") buna misal ola bilər. "Seskiya" adlı tablo da rəssamın maraqlı əsərlərindəndir. Mistik və nağılvani ab-hava yaradan bu kompozisiya zərif kolorit həlli ilə seçilir. Dahi şəxsiyyətlərin də obrazını yaradan rəssamın "Şair Şəhriyar" tablosu çox maraqlıdır. Böyük söz ustalarımızdan olan MəhəmmədHüseyn Şəhriyar rəsmdə dizləri üzərində əyləşib, gərgin bir şəkildə yazı yazarkən təsvir olunub. Gecəyarısı, qarşısında çıraq və çay dəşəgahi təsvir olunan şair ciddi görkəmdədir.

Sonda Həmzə Abdullayevin avtoportretindən bəhs etmək istəyirəm. Özünün yetkin yaşını təsvir edən rəssam həm arxa fona, həm də kompozisiyanın ön hissələrinə bulaşan rəng yaxılları, müxtəlif rənglərə bulanmış irəliyə yönəlib. Müəllif bununla hər zaman yaratmaqda can atıldığını vurğulamaq istəyir. Gərgin və qəzəbli baxışlarının haraya tuşlandığı bəlli deyil. Burada bir başqa maraqlı nüans rəssamın firçalarla dolu olan əlinə zəncir vurulmasıdır. Lakin bu zəncir eləcə rəssamın məlbərtinə bağlanıb. Bəlkə də rəssam burada ruhunun, qəlbini, düşüncələrinin sənət tərəfindən ələ keçirildiyini ifadə etmək istəyir...

Nigar Hətəmovə
Azərbaycan Dövlət Rəsm Qalereyasının kiçik elmi işçisi

Xatirə təqvim

21-24 yanvar

Azərbaycan

21 yanvar 1907 – Tanınmış tarixçi və iqtisadçı, akademik Əli-söhbət Sumbat oğlu Sumbatzadə (1907 – 22.1.1992) Bakının Əmircan kəndində doğulub. Azərbaycan xalqının etnogenezinə dair tədqiqat əsərlərinin müəllifidir.

21 yanvar 1924 – Məşhur bəstəkar, Xalq artisti Şəfiqə Qulam qızı Axundova (1924 - 26.7.2013) Şəkiddə doğulub. Azərbaycanda opera ("Gəlin qayası") yazmış ilk qadın bəstəkardır. "Ev bizim, sirs bizim" operettasının, populyar mahnıların ("Mehriban olaq", "Nədən oldu" və s.), romanların müəllifidir.

21 yanvar 1950 – Xalq şairi Zəlimxan Yusif oğlu Yaqub (1950 – 9.1.2016) Gürcüstanın Bolnisi rayonunun Kəpənəkçi kəndində doğulub. "Könlümün səsi", "Yolum eldən başlanıb", "Od aldığım ocaqlar", "Şairin taleyi" və s. kitabların müəllifidir. Milli Məclisin deputatı (1995-2005), Azərbaycan Aşıqlar Birliyinin sədri (2008-2016) olub.

21 yanvar 2000 – Görkəmli bəstəkar, Xalq artisti Süleyman Əyyub oğlu Ələsgərov (22.2.1924 – 2000) vəfat edib. "Ulduz", "Özümüz bilirik", "Milyonçunun dilənçi oğlu" operetaları, "Bahadır və Sona", "Solğun çiçəklər" operaları, "Bayatı-Şiraz" simfonik muğamı və digər musiqi əsərlərinin müəllifidir.

21 yanvar 2008 – Azərbaycan vokal sənətinin tanınmış nümayəndəsi, SSRİ Xalq artisti Lütfiyar Müslüm oğlu İmanov (17.4.1929 – 2008) vəfat edib. Opera və Balet Teatrında çalışıb, operalarda baş partiyaları ifa edib, Bakı Musiqi Akademiyasının professoru olub.

21 yanvar 2014 – Prezident İlham Əliyev Azərbaycan ictimai fikrinin görkəmli nümayəndəsi, maarifçi və yazıçı-publisist Əli bəy Hüseynzadənin anadan olmasının 150 illiyi ilə bağlı sərəncam imzalayıb.

21 yanvar 2021 – Əməkdar mədəniyyət işçisi Arif İzzət oğlu Həbib (1.6.1943 – 2021) vəfat edib. "Azərbaycanfilm"də rejissor assistenti, dublyaj rejissoru işləyib.

22 yanvar 1892 – Görkəmli boyakar və qrafika ustası Bəhrüz Şirəli bəy oğlu Kəngərli (1892 – 7.2.1922) Naxçıvanda anadan olub. Əsərlərində Vətənin gözəlliklərini ("Gecə mənzərəsi", "İlan dağı" və s.) tərənnüm edib. "Qaçqınlar" silsiləsi (1918-1921) ermənilər tərəfindən tarixi yurdlarından qovulan soydaşlarımızın taleyinin bədii inikasıdır.

22 yanvar 1926 – Nasir, publisist, tərcüməçi Məmmədza Abdulla oğlu Afiyet (Mərəndi; 1926-1995) anadan olub.

22 yanvar 2008 – Prezident İlham Əliyev "Azərbaycanda Olimpiya Hərəkatı və İdman Muzeyinin yaradılması haqqında" sərəncam imzalayıb.

22 yanvar 2018 – Əməkdar mədəniyyət işçisi, aşıq Xanmusa Musaxan oğlu Musayev (1922-2018) vəfat edib. Şamaxının Şamlı kəndində anadan olub.

23 yanvar 1878 – Əməkdar artist, teatr xadimi, rejissor Yunis Nuri (Yunis Hacı Süleyman oğlu Süleymanov; 1878 – 5.1.1950) İrəvanda doğulub. İrəvan Dövlət Azərbaycan Dram Teatrının yaradıcılarından biri olub.

23 yanvar 1927 – Xalq artisti, tanınmış rəqqas Böyükəğa (Mirməmməd) Mircafer oğlu Məmmədov (1927 – 17.1.2017) anadan olub. Filarmoniyanın Mahnı və Rəqs Ansamblının solisti olub. "Cücələrim" rəqs ansamblına rəhbərlik edib.

23 yanvar 1935 – Dramaturq, şair Cahangir Atakişi oğlu Məmmədov (1935-2008) anadan olub. "Həyatım mənim, həyatım mənim", "Məsmə xala dayımdır" və s. pyeslərin müəllifidir.

23 yanvar 1941 – Əməkdar incəsənət xadim Elşad Heybət oğlu Quliyev (1941 – 27.5.2008) Cəllilabad şəhərində anadan olub. 1983-1990-cı illərdə Dövlət Televiziya və Radio Verilişləri Komitəsinin sədri işləyib. Sənədi filmlərin ssenari müəllifidir.

23 yanvar 1946 – Əməkdar incəsənət xadimi, bəstəkar Həsənağa Əfrasiyab oğlu Adıgözelzadə (1946 – 29.4.2018) anadan olub.

23 yanvar 1949 – Əməkdar artist, tarzən Həmid Şamil oğlu Vəkilov (1949-2020) Bakıda doğulub. Azərbaycan Milli Konservatoriyasının professoru olub.

24 yanvar 1905 – Ədəbiyyatşünas alim Məmmədkazım Ələkbərli (1905-1938) Dərbənd şəhərində anadan olub. BDU-nun rektoru, Azərbaycan Yazıçılar İttifaqı idarə heyətinin ilk sədri olub. Repressiya qurbanıdır.

24 yanvar 1909 – Xalq artisti, professional təhsil almış ilk azərbaycanlı dirijorlardan Əşrəf Həsən oğlu Həsənov (1909 – 9.8.1983) Şəkiddə anadan olub.

24 yanvar 1921 – Əməkdar incəsənət xadimi, rəssam Eyyub Əliəğa oğlu Məmmədov (1921 – 27.8.1994) Bakıda anadan olub. Ə.Əzimzadə adına Dövlət Rəssamlıq Məktəbində müəllim, direktor (1965-1975) işləyib.

24 yanvar 1922 – Aşıq Şakir (Şakir Şahverdi oğlu Hacıyev; 1922 – 10.4.1979) anadan olub.

24 yanvar 2019 – Prezident İlham Əliyev görkəmli kinorejissor, Xalq artisti Tofiq Tağızadənin 100 illik yubileyinin keçirilməsi haqqında sərəncam imzalayıb.

Dünya

21 yanvar 1861 – Fransız rejissoru, dünya kinematografiyının banilərindən biri Jorj Melyes (Maries-Georges-Jean Melies; 1861-1938) anadan olub. 1897-ci ildə yaratdığı "Star Film" studiyasında qısametrajlı filmlər çəkib.

21 yanvar 1906 – SSRİ Xalq artisti, məşhur baletmeyster İqor Aleksandroviç Moiseyev (1906 – 2.11.2007) anadan olub.

22 yanvar 1729 – Alman klassik ədəbiyyatının banisi, dramaturq, incəsənət nəzəriyyəçisi Gotthold Efraim Lessinq (Gotthold Ephraim Lessing; 1729-1781) anadan olub.

22 yanvar 1788 – İngilis şairi Corc Qordon Bayron (George Gordon Byron; 1788 – 19.4.1824) anadan olub.

22 yanvar 1898 – Rus rejissoru, kino nəzəriyyəçisi Sergey Mixayloviç Eyzənşteyn (1898-1948) anadan olub.

23 yanvar 1783 – Fransız yazıçısı, XIX əsrdə realist roman janrının banilərindən biri Anri Mari Stendal (Marie-Henri Beyle – Stendhal; 1783-1842) anadan olub. "Qara və qırmızı", "Parm sakini" və s. romanların müəllifidir.

23 yanvar 1930 – Sent-Lusiya (Karib dənizində ada-dövlət) şairi və dramaturqu, ədəbiyyat üzrə Nobel mükafatı laureatı (1992) Derek Alton Volkot (Derek Alton Walcott; 1930 – 17.3.2017) anadan olub. 70-ci illərdə ABŞ-a köçüb.

23 yanvar 1989 – İspan sürrealist rəssamı Salvador Dali (Salvador Felipe Jacinto Dali i Domenech; 11.5.1904 – 1989) vəfat edib. Sürrealizimin banilərindən biridir.

24 yanvar 1732 – Fransız dramaturqu Pyer Bomarşe (Pierre-Augustin Caron de Beaumarchais; 1732-1799) anadan olub. "Seviliya bərbəri", "Fiqaronun evlənməsi" komediyalarının müəllifidir.

24 yanvar 1776 – Alman yazıçısı Ernst Teodor Vilhelm Amadey Hofman (Ernst Theodor Amadeus Hoffman; 1776-1822) anadan olub. "Birələr hökmdarı" romanı, "Şelkuncik və siçanlar kralı" nağılı (P.Çaykovski nağılı əsasında "Şelkuncik" baletini yazıb) və s. əsərlərin müəllifidir.

24 yanvar 1901 – SSRİ Xalq artisti, kinorejissor Mixail İliç Romm (1901-1971) anadan olub. "Adi faşizm" sənədli filmi ilə xüsusilə tanınb.

Hazırladı: V.Orxan

Xalid Xürrəm Səbribəyzadənin "Hekayələr"i nəşr olunub

AMEA-nın Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutu Şəxsi arxivlərin tədqiqi şöbəsinin elmi işçisi Xanım Bacı Məlikzadənin (Xanım Mehdiqanlı) əski əlifbadan transfoneliterasiya edib nəşrə hazırladığı Xalid Xürrəm Səbribəyzadənin "Hekayələr" kitabı işıq üzü görüb. Bu barədə AMEA-dan bildirilib.

Kitabda XX əsrin əvvəllərində Türkiyədən Bakıya gəlib bir müddət "Şəlalə" jurnalının redaktoru vəzifəsində çalışmış şair, nasir, tərcüməçi Xalid Xürrəm Səbribəyzadənin Əlyazmalar İnstitutunun arxivində saxlanılan "Zəhəri çiçəklər" və "Sarı yarpaqlar" kitabları transfoneliterasiya edilib, ön sözlə nəşrə təqdim olunub.

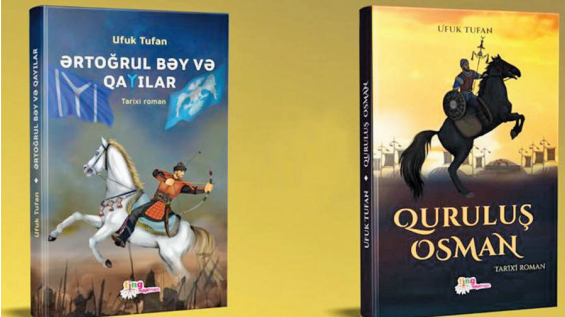
Yeni nəşrin redaktoru filologiya elmləri doktoru Rəqub Karimov, rəyçiləri filologiya üzrə fəlsəfə doktorları Afaq Əliyeva və Könül Bağırovadır.

Uşaqların oxu menyusuna

Milli-mənəvi dəyərlərin təbliği istiqamətində layihələrə imza atan "Ting" nəşriyyatı bu mövzuda daha bir kitab seriyası ilə oxucuların görüşünə gəlib. Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü, uşaqlar üçün çoxsaylı kitabların müəllifi Çinarə Köçərlinin təsis etdiyi nəşriyyat Osmanlı tarixindən bəhs edən iki romanı çap edib.

Türkiyəli yazıçı Ufuk Tufan qələmə aldığı "Ərtögrül bəy və Qayılar" uşaqlarla bərabər, böyükklər üçün də maraqlı kəsb edəcək hekayətlərdən ibarətdir. Oxucular Qayıların köç xəritəsini, Qaya Alpdan Orxan Qazıya qədər seçərə bərdə zəngin bilgilərə sahib olacaqlar.

Müəllifin "Quruluş Osman" adlı tarixi romanı isə Osman Qazinin 1258-ci ildə başlayıb 1326-cı ildə sona çatan dastana bənzər həyatını təfərrüatı ilə təsvir edir. Yazıcının tarixi bilgilərə istinad edərək emosional təsvirlərlə qələmə aldığı roman vasitəsilə oxucular

monqolların qarşısında tab gətirə bilməyən Səlcuqların axşamı günəşi kimi batdığı bir vaxtda Qayı elinin Osman dövləti olaraq doğulmasını "şahid" olacaqlar.

Qeyd edək ki, son bir il ərzində U.Tufanla əməkdaşlıq edən nəşriyyat onun "Kitabi-Dədə Qorqud" dastanının boyları əsasında yazdığı "Bamsı Beyrək divlər ölkəsində", "Banuçiçək pərilər diyarında" nağıl kitablarını, eləcə də 8 yaşdan yuxarı uşaqlara xitab edən hekayələrdən ibarət zəngin illüstrativ nəşrləri də ərsəyə gətirib.

